Група Петрол

КОНСОЛИДИРАН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ЗА 2009 ГОДИНА

ПРИДРУЖЕН С

ДОКЛАД НА НЕЗАВИСИМИЯ ОДИТОР И КОНСОЛИДИРАНИ ФИНАНСОВИ ОТЧЕТИ КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2009 ГОДИНА

И

ДОКЛАД НА НЕЗАВИСИМИЯ ОДИТОР И ИНДИВИДУАЛНИ ФИНАНСОВИ ОТЧЕТИ КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2009 ГОДИНА

Май 2010 година

Съдържание

Избрани показатели за дейността 3
Обръщение на Ръководството 5
Профил на Групата 6
Преглед на дейността 16
Перспективи за бъдещо развитие 42
Корпоративно управление 43
Екологични ангажименти 47
Доклад на независимия одитор върху консолидираните финансови отчети 49
Консолидирани финансови отчети към 31 декември 2009 година 53
Бележки към консолидираните финансови отчети 60
Доклад на независимия одитор върху индивидуалните финансови отчети 110
Индивидуални финансови отчети към 31 декември 2009 година 114
Бележки към индивидуалните финансови отчети 120

Избрани показатели за дейността

Финансови показатели		2009	2008	2007	2006	2005
Нетни приходи от продажби	млн. лв.	1,015.9	1,365.6	1,383.8	1,348.4	1,420.9
	млн. евро	519.4	698.2	707.5	689.4	726.5
Брутен марж[1]	млн. лв.	89.1	124.0	139.1	121.2	119.7
	млн. евро	45.6	63.4	71.1	62.0	61.2
	%	8.8	9.1	10.1	9.0	8.4
EBITDA[2]	млн. лв.	20.8	414.6	40.0	38.7	37.9
	млн. евро	10.6	212.0	20.4	19.8	19.4
	%	2.0	23.5	2.9	2.9	2.7
EBIT[3]	млн. лв.	2.5	393.9	22.4	19.7	16.0
	млн. евро	1.3	201.4	11.4	10.1	8.2
	%	0.2	22.4	1.6	1.5	1.1
Нетна печалба (загуба)	млн. лв.	(15.1)	226.2	(32.9)	10.0	12.5
	млн. евро	(7.7)	115.7	(16.8)	5.1	6.4
	%	(1.5)	12.8	(2.4)	0.7	0.9
Основен доход на акция	лв.	(0.24)	2.63	(0.30)	0.12	0.11
	евро	(0.12)	1.34	(0.15)	0.06	0.06
Цена на акция[4]	лв.	6.99	10.99	5.28	4.33	3.78
	евро	3.57	5.62	2.70	2.21	1.95
Активи	млн. лв.	411.5	389.0	658.6	653.9	449.2
	млн. евро	210.4	198.9	336.7	334.3	229.7
Дълг[5]	млн. лв.	216.5	212.1	275.2	271.1	165.9
	млн. евро	110.7	108.4	140.7	138.6	84.8
Собствен капитал	млн. лв.	22.4	36.7	103.7	169.7	158.8
	млн. евро	11.5	18.8	53.0	86.8	81.2
Оборотен капитал[6]	млн. лв.	(0.8)	9.6	18.0	95.4	(12.2)
	млн. евро	(0.4)	4.9	9.2	48.8	(6.2)
Капиталови разходи	млн. лв.	17.7	38.8	43.8	22.4	9.4
	млн. евро	9.0	19.8	22.4	11.5	4.8

[1] Брутен марж – изчислява се като разлика между приходите от продажби и себестойността на продадените стоки, процента на брутния марж се изчислява като същият се разделя на нетните приходи от продажби.

[2] EBITDA (earnings before interest, tax, depreciation and amortization) – финансов резултат преди нетни финансови разходи, данъци и амортизация.

[3] EBIT (earnings before interest and tax) – финансов резултат преди нетни финансови разходи и данъци

[4] Заключителна цена на акция на БФБ – София за съответната година

[5] Показателят включва задължения по лизингови договори и по договори за финансов лизинг

[6] Оборотен капитал – разликата между краткосрочните активи и краткосрочните пасиви.

Финансови съотношения	2009	2008	2007	2006	2005
Възвращаемост на собствения капитал (ROE)[7] (%)	(51.21)	322.07	(24.06)	6.10	7.31
Възвращаемост на инвестирания капитал (ROACE)[8] (%)	1.10	145.89	6.54	6.38	6.41
Възвращаемост на активите (ROA)[9] (%)	0.64	75.21	3.41	3.57	3.73
Дълг/Активи (%)	52.61	54.51	41.79	41.46	36.93
Собствен капитал/Активи (%)	5.45	9.44	15.75	25.95	35.50
Текуща ликвидност (коефициент)[10]	1.0	1.06	1.05	1.35	0.94
Обращаемост на стоките (дни)[11]	19	26	39	32	15
Събираемост на търговските вземания (дни)[12]	22	17	22	19	17

Оперативни показатели	2009	2008	2007	2006	2005
Продажби на горива (млн. литра)	728	741	846	877	1,044
Продажби на горива (хил. тона)	58	79	55	50	75
Пазарен дял продажби на дребно	15%	16%	20%	19%	17%
Пазарен дял продажби на едро	20%	14%	12%	18%	23%
Брой бензиностанции, в т. ч.	392	445	519	492	460
Реновирани бензиностанции	*184*	*170*	*149*	*99*	*83*
Брой петролни бази, в т. ч.	44	44	45	82	82
Работещи през периода	*12*	*12*	*13*	*13*	*13*
Брой автоцистерни	36	37	34	34	28
Относителен дял на продажби с карти (%)	31%	31%	24%	22%	17%
Численост на персонала (в края на периода)	1,923	2,082	3,126	3,630	3,859

[7] ROE (return on equity) – изчислява се като нетният финансов резултат след данъци се раздели на усредената величина на собствения капитал.

[8] ROACE (return on average capital employed) – изчислява се като финансовият резултат преди нетни финансови разходи и данъци се раздели на усредената величина на инвестирания капитал. Последният представлява разликата между общата сума на активите и краткосрочните задължения към трети лица (които не са част от групата на Петрол Холдинг АД).

[9] ROA (return on assets) – изчислява се като финансовият резултат преди нетни финансови разходи и данъци се раздели на усредената стойност на активите.

[10] Текуща ликвидност – съотношение между краткосрочните активи и краткосрочните пасиви.

[11] Обращаемост на стоките – съотношението между усредената стойност на стоките и балансовата стойност на продадените стоки, умножено по 365 дни.

[12] Събираемост на търговските вземания – съотношението между търговските вземания от несвързани лица и приходите от продажби на несвързани лица, умножено по 365 дни.

Обръщение на Ръководството

Уважаеми акционери,

Изминалата година бе белязана от задълбочаването на икономическата криза, която засегна всички сектори на националната икономика и особено сериозно транспортния сектор като доведе до значителен спад в потреблението на горива. В тези трудни пазарни условия, Групата на Петрол отчете добри резултати по отношение на реализираните обеми. Въпреки спада в потреблението на пазара на дребно, Групата успя да запази пазарното си присъствие. Същевременно бе отчетено увеличение в обема на продажбите, реализирани на пазара на едро.

Акцентът в инвестиционната програма за 2009 година бе върху оптимизацията на бизнеса, извършване на инвестиции с по-кратък срок на възвръщаемост и концентрирането на ресурси в основните бизнеси. През 2009 година бяха направени нови инвестиции в търговската мрежа за продажби на дребно. Модернизирани бяха общо 14 обекта, като на всички бе подменена визуализацията, а на 8 бяха сменени резервоарите. Системите за улавяне и връщане на вредните изпарения при разтоварване на гориво бяха подменени на 67 бензиностанции. Броят на обектите предлагащи газ пропан-бутан продължи да нараства и достигна 196. В сектора продажби на едро, прикючи реконструкцията и модернизацията на петролна база Пловдив, в резултат на което Групата притежава едно от най-модерните съоръжения за съхраняване и разпространение на петролни продукти на територията на страната. Беше продължен стартиралият през предходни години процес по монтиране на инсталации за улавяне и регенериране на парите, вътрешни плаващи покриви за намаляване на фирите и автоматизирани измервателни системи в петролните бази. Във връзка с възприетата стратегия за развитие на дейността по съхранение на горива Групата увеличи значително лицензираните резервоарни вместимости по реда на Закона за задължителните запаси от нефт и нефтопродукти (ЗЗЗНН) и продължи да подготвя други резервоари в съответствие с изискванията на закона.

От 2009 година Групата предлага пълната гама от брандираните Force горива - Blue Force Gas, 96 Extra Force и Pro Force Diesel. След представянето на бензин 96 Extra Force на българския пазар в края на 2007 година, брандираното гориво спечели популярност и продажбите му нараснаха близо четири пъти. В съответствие с възприетата стратегия за предлагане на диференциран продукт, отличаващ се с по-добро качество, до края на 2009 година другите два брандирани продукта на Петрол АД – Pro Force дизел и Blue Force газ изцяло замениха стандартните горива по бензиностанциите.

За всички добри резултати, които Петрол АД и неговите дъщерни компании постигнаха през 2009 година, бихме искали да благодарим на нашите клиенти, партньори и акционери за подкрепата и доверието, което ни оказват, както и на целия мениджърски екип и на всички наши колеги от всички дружества в Групата за споделените ценности и приноса им за постигането на общите мисия и цели.

Управителен съвет на Петрол АД

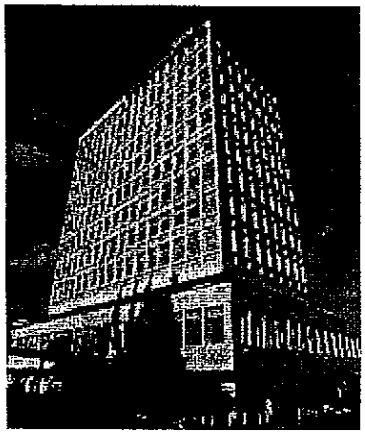
20 май 2010 година

Профил на Групата

История

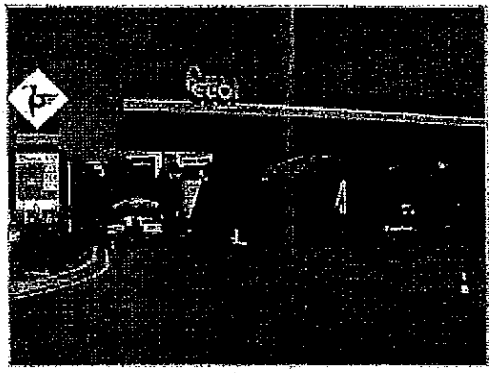
- Акционерно дружество Петрол е създадено на 1 април 1932 година в резултат на обединяване дейността на всички тогавашни участници на петролния пазар в страната, в споразумение с българското правителство;
- През 1947 година Първа българска петролна индустрия се национализира, а през следващата година се създава Държавно снабдително предприятие Петрол на базата на съществуващите частни и акционерни дружества;
- На 1 юли 1992 година, след промяна в търговското законодателство, държавната фирма се трансформира в еднолично акционерно дружество Петрол, като в резултат на проведената масова приватизация около 25% от акциите на дружеството преминават в собственост на приватизационни фондове и индивидуални акционери;
- На 1 юли 1998 година Петрол АД е регистрирано като публична компания в Публичния регистър на Комисията за финансов надзор;
- На 4 август 1999 година 51% от акциите на компанията са продадени от българското правителство на Международен Консорциум България АД (със сегашно наименование Нафтекс Петрол ЕООД), в който влизат Нафтекс България Холдинг АД (компания търгуваща с горива), OMV AG и Петрол Холдинг Груп АД (компания, създадена от бившите мениджъри на Петрол АД);
- През 2001 година Нафтекс България Холдинг АД (впоследствие преименувано на Петрол Холдинг АД) придобива участията на останалите членове на консорциума, като сделката включва продажбата на 25 бензиностанции от Петрол АД на OMV, която понастоящем е един от основните конкуренти на компанията на българския пазар.

Петрол днес - енергия за хората

Групата на Петрол е един от най-големите участници в търговията с горива в България. Към края на 2009 година в Група Петрол, освен Дружеството-майка Петрол АД, се включват шест дъщерни, както и едно асоциирано дружество (виж. *Структура на Групата*). Основните дейности на Групата включват търговия на едро и дребно и съхранение на горива и други петролни продукти. Групата притежава най-добре развитата мрежа за дистрибуция на горива на едро и дребно и е сред най-големите собственици на разполагаеми вместимости за съхраняване на горива и петролни продукти в страната.

Към 31 декември 2009 година мрежата за търговия на дребно обхваща 392 обекта, равномерно разположени на територията на цялата страна. След приватизирането на Дружеството-майка е предприета мащабна инвестиционна програма, в резултат на която се осъществява реконструкцията и модернизацията на значителна част от бензиностанциите. През 2009 година са модернизирани 14 броя бензиностанции, като на всички обекти е подменена визуализацията,

а на 8 от обектите са сменени резервоарите. Към края на текущата година 184 от обектите са напълно преустроените като нови модерни комплекси от европейски тип. В цялата търговска мрежа се предлагат всички видове безоловни бензини, евродизел, като 196 от бензиностанциите предлагат и газ пропан-бутан. Обектите предлагат също така и богата гама български и вносни моторни и трансмисионни масла, спирачни и охлаждащи течности, автокозметика, авточасти и автоаксесоари. В допълнение, новопостроените и реконструирани бензиностанции разполагат със заведения за бързо хранене, като в част от тях са инсталирани терминали осигуряващи достъп до Интернет. В голяма част от магазините на търговските обекти се предлагат и над 4,000 артикула на водещите български и световни производители на хранителни стоки, персонална козметика, подаръци, аксесоари, вестници, списания и др. Към голяма част от комплексите работят автомивки, канали за смяна на отработените масла, за демонтаж, монтаж и баланс на гуми и други по-дребни автосервизни услуги. Във всички обекти може да се заплаща с кредитните карти Транскарт, както и да се теглят и внасят пари в брой.

Търговията на едро се извърша посредством притежаваната от Групата мрежа от петролни бази (ПБ). Към 31 Декември 2009 година Групата притежава 44 петролни бази разположени на обща площ от 2,062 м^2 и разполагащи с обща вместимост от 1,196 хил. м^3. Към настоящия момент оперират 12 от петролните бази, 2 бази са отдадени под наем на трети лица, а останалите се включват в групата на така наречените „резервни". В края на 2009 година приключи реконструкцията и модернизацията на ПБ Пловдив, в резултат на което базата бе оборудвана с най-модерните съоръжения за съхраняване и разпространение на петролни продукти, на територията на страната. В допълнение, през текущата годината са извършени планови ремонти на резервоари в ПБ Каспичан, Плевен и Русе, с което са подготвени 50 000 м^3 резервоарна вместимост за съхранение на горива по ЗЗЗНН. На ремонтираните резервоари за бензин, в началото на 2010 година, са монтирани вътрешни плаващи покриви в съответствие с изискванията на *Наредба 16 за ограничаване на емисиите на летливи органични съединения при съхранение, товарене или разтоварване и превоз на бензини*. В повечето работещи бази с цел засилване на контрола са монтирани системи за наблюдение.

Към 31 декември 2009 година десет от базите са лицензирани по реда на Закона за акцизите и данъчните складове (ЗАДС), което дава възможност за прилагане на режима за отложено плащане на акциз. В допълнение, към края на 2009 година Групата разполага с лицензи по реда на ЗЗЗНН за резервоари с обща вместимост 155,473 м^3, разположени в 7 от оперираните петролни бази, позволяващи осъществяване на дейност съхранение по реда на същия закон. Групата оперира и с три пристанищни терминала за товарене и разтоварване на горива, 2 от които два са разположени на брега на Черно море и един на река Дунав.

Освен търговия с течни горива, Групата извършва внос и търговия на едро в страната и чужбина с газ пропан-бутан, като към края на 2009 година притежава едно собствено депо и оперира с 77 жп композиции и две хранилища за съхранение на газ пропан-бутан.

Безкомпромисното качество на предлаганите горива се гарантира от работата на 4 лаборатории, в които с помощта на модерни технологии се осъществява стриктен контрол и анализ на качеството на горивата и петролните продукти. Лабораторията във Варна е акредитирана и извършва изпитвания на държавно равнище, като издаваните от нея сертификати имат международен авторитет. Всички собствени бензиностанции се проверяват от 4 до 6 пъти годишно от специалисти по качеството на горивата.

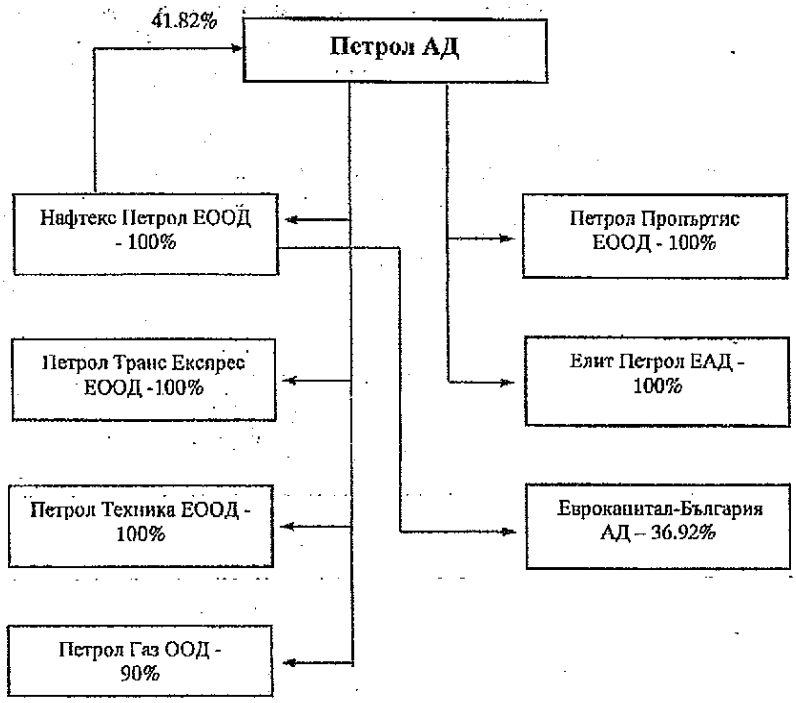

Допълнителните дейности, извършвани от Групата включват превоз на горива, както и ремонт и поддръжка на бензиностанции и петролни бази. Към 31 Декември 2009 година, Групата оперира с най-големия автопарк за транспортиране на горива в страната. Напълно обновеният автопарк включва 36 цистерни с общ капацитет за превоз на 780 хил. литра светли горива и 180 хил. литра газ пропан-бутан и е съобразен с последните европейски изисквания за превоз на опасни товари и опазване на околната среда.

Дейността на Групата, свързана с търговия и транспорт на горива, подлежи на стриктен контрол по отношение изпълнението на екологичните изисквания за опазване на околната среда. Във връзка с това Групата продължава инвестирането в изграждане и подновяване на инсталации за улавяне и регенериране на парите (VRU) в търговските обекти и петролните бази съгласно изискванията на *Наредба 16 за ограничаване на емисиите на летливи органични съединения при съхранение, товарене или разтоварване и превоз на бензини*. През 2009 година са монтирани и пуснати в експлоатация такива инсталации ПБ Стара Загора, Каспичан и Варна, като през 2010 година предстои пускането на инсталация и в ПБ Бургас. В 67 от търговските обекти в мрежата за търговия на дребно системите за улавяне и връщане на парите при разтоварване на горива са подновени.

Структура на Групата

Към края на 2009 година, Групата Петрол се състои от 6 дъщерни дружества и едно асоциирано дружество:

- **Нафтекс Петрол ЕООД** е еднолично дружество с ограничена отговорност, създадено според българското законодателство и регистрирано във Варненски окръжен съд по фирмено дело 3464/2003 година. Дружеството е един от водещите участници на пазара за търговията на едро с горива и петролни продукти. Към 31 декември 2009 година, Петрол АД притежава 100% от капитала на Нафтекс Петрол ЕООД. От своя страна Нафтекс Петрол ЕООД притежава асоциирано участие в размер на 36.92% от капитала на свързаното лице Еврокапитал-България АД, придобито в резултат от извършен апорт на имоти на бивши петролни бази в края на 2007 година;

- **Петрол Транс Експрес ЕООД** е едноличнo дружество с ограничена отговорност, създадено според българското законодателство и регистрирано в Бургаски окръжен съд през 2001 година по фирмено дело 3203/2000 година и специализирано в превоз на горива. Дружеството извършва транспортирането на горива, както до търговската мрежа от бензиностанции на Петрол АД, така и до други клиентите на Нафтекс Петрол ЕООД и Петрол Газ ООД. Към 31 декември 2009 година Петрол Транс Експрес ЕООД е изцяло притежавано от Петрол АД;

- **Петрол Техника ЕООД** е еднолично дружество с ограничена отговорност, създадено според българското законодателство и регистрирано в Софийски градски съд по фирмено дело 3671/2001 година, специализирано в строителство, поддръжка и обслужване на бензиностанции и петролни бази, притежавани и управлявани от Групата. Към 31 декември 2009 година Петрол Техника ЕООД е изцяло притежавано от Петрол АД;

- **Петрол Газ ООД** е дружество с ограничена отговорност, създадено според българското законодателство и регистрирано в Софийски градски съд по фирмено дело 7833/2007 година, специализирано в търговията на едро на газ пропан-бутан. Към 31 декември 2009 година 90% от капитала на Петрол Газ ООД е собственост на Петрол АД;

- **Петрол Пропъртис ЕООД** е еднолично дружество с ограничена отговорност, създадено според българското законодателство в Софийски градски съд по фирмено дело 20902/2007 година, специализирано в търговията с движими и недвижими вещи. Към 31 декември 2009 година Петрол Пропъртис ЕООД е изцяло собственост на Петрол АД;

- **Елит Петрол ЕАД** е еднолично акционерно дружество, създадено и вписано в Агенцията по вписванията през месец ноември 2008 година. Дружеството е специализирано в управлението, стопанисването и отдаването под наем на недвижими имоти. През 2009 година е стартирана процедура по увеличение на капитала на дружеството. Към 31 декември 2009 година Петрол АД притежава 100% от капитала на дружеството.

Управителни органи

Дружеството-майка е с двустепенна система на управление, която включва Управителен съвет (УС) и Надзорен съвет (НС). По-долу са представени имената и функциите на членовете на Надзорния и Управителния съвет на Петрол АД. За всеки от тях е посочена кратка биографична справка.

Надзорен съвет

Митко Събев	Председател
Стоян Кръстев	Член
Иван Нейков	Член
Денис Ершов	Член
Неделчо Янакиев	Член

Управителен съвет

Светослав Йорданов	Председател на УС, Изпълнителен директор
Цветан Димитров	Изпълнителен директор, Главен директор Финанси и икономика
Иван Костадинов	Заместник - председател на УС, Главен директор Търговия и маркетинг
Калоян Кършев	Главен директор Инвестиции и техническа поддръжка
Светодар Йосифов	Директор Маркетинг и реклама

През 2009 година настъпват промени в състава на управителните и надзорни органи на Дружеството-майка, както следва:

3 август 2009 година	Денис Ершов е освободен от длъжността Председател и член на УС на Петрол АД с решение на НС и е избран на длъжността член на НС на Петрол АД с решение на ОСА. Неделчо Янакиев е избран на длъжността член на НС на Петрол АД с решение на ОСА. Светослав Йорданов е избран на длъжността председател на УС.
19 август 2009 година	Цветан Димитров е избран за втори изпълнителен директор на Петрол АД . Светодар Йосифов е избран на длъжността член на УС на Петрол АД.
10 септември 2009 година	Иван Костадинов е избран на длъжността заместник-председател на УС.

Митко Събев е роден на 8 октомври 1961 година. Завършва Висшето военно-морско училище Никола Вапцаров във Варна, след което работи като помощник-капитан в Български морски флот. Съучредител и управител на Феста Холдинг АД. Бил е също така изпълнителен директор на Юкос Петролеум България АД и председател на НС на Нафтекс България Холдинг АД. През периода 2003 - 2005 година е председател е на НС на Евробанк АД (с ново наименование Банка Пиреос България АД).

Стоян Кръстев е роден на 8 август 1956 година в град София. Завършва висшето си юридическо образование в СУ „Св. Климент Охридски". Адвокат от кариерата, работил е за някои от най-големите български компании и банкови институции. Бил е член на НС на Обединена българска банка и на УС на Българската асоциация на лицензираните инвестиционни посредници.

Иван Нейков е роден на 17 април 1955 година в град Хасково. Завършва висшето си юридическо образование в СУ „Св. Климент Охридски". Специалист е в областта на трудово право и социално осигуряване. Има допълнителна квалификация по индустриални отношения, колективни спорове, управление на пенсионни фондове. Председател е на управителния съвет на Балкански институт по труда и социалната политика. Бил е министър на труда и социалната политика, заместник-председател на КНСБ. В момента изпълнява първи мандат като съветник в Столичния общински съвет. Председател е на постоянната комисия по финанси и бюджет, член е на постоянната комисия по стопанска политика и общинска собственост и на постоянната комисия по инженерна инфраструктура, водоснабдяване и енергийно планиране. Автор е на публикации в национални издания и издания на МОТ, свързани с различни аспекти на социалната политика, трудово право, колективни преговори и договаряне, трудови спорове. Ползва руски език.

Денис Ершов е роден на 12 април 1966 година в град Челябинск, Русия. През 1988 година завършва Тюменския индустриален институт като минен инженер – специалист по разработка на нефтени находища. През 1989 година започва частна предприемаческа дейност, като през периода 1990 - 1991 година заема длъжността вицепрезидент във външнотърговската фирма "Конекс", компания с мажоритарно участие на руски държавни нефтодобивни обединения, един от най-големите износители на суров петрол от Русия по това време. В края на 1991 година създава групата "Нафтекс".

Светослав Йорданов е роден на 28 май 1960 година в град Бургас. Завършил е Икономическия университет в град Варна със специалност "Счетоводство и контрол". Работил е в НХК "Нефтохим" като заместник главен счетоводител, финансов директор и търговски директор. Бил е изпълнителен директор в Мултигруп АД. От 1999 година е изпълнителен директор на Петрол АД. Владее английски и руски език.

Цветан Димитров е роден на 10 август 1974 година. Има магистратура по "Икономика и управление на индустрията" в УНСС в град София. Работи на различни позиции като финансист в централно управление на Петрол АД. Предишната му позиция е мениджър на управление "Контролинг".

Иван Костадинов е роден на 28 май 1974 година. Има магистратура по "Застраховане и социално дело" в УНСС в град София. Работи на различни длъжности в Търговска дирекция на Петрол АД. Последната му позиция е супервайзор "Продажби".

Калоян Кършев е роден на 5 ноември 1969 година. Завършил е магистратура по "Технология на нефта" в Химико-технологичния и металургичен университет в София и по "Екология и устойчиво развитие" в университета Куин Мери във Великобритания. В Петрол АД е заемал различни позиции, като последната е мениджър на управление "Техническо". Занимава се с контрола на качеството на горивата.

Светодар Йосифов е роден на 4 август 1978 година. Има бакалавърска степен по индустриално инженерство от Техническия университет в София и е дипломиран магистър по бизнес администрация с профил „Стратегическо планиране" от Бъкингамския университет, Великобритания. Работи в „Петрол" АД от 2005 година като Директор „Маркетинг и реклама".

Неделчо Янакиев е роден на 2 август 1950 година Завършил е УНСС в град София със степен доктор на икономическите науки. Бил е председател на Българския съюз за физкултура и спорт и директор на Български спортен тотализатор.

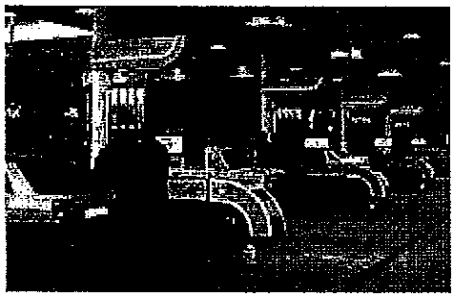
Мисия

Мисията на Група Петрол е да реализира стабилен растеж на доходността на своите акционери в дългосрочен план, ангажирайки се с отговорност към своите клиенти, служители, партньори и към обществото като цяло.

Ръководството на Групата залага изключително на високия професионализъм, етичност и коректност към своите партньори за постигането на амбициозните корпоративни цели. Управлението на Групата се ръководи от стремежа към високо качество. Всички проекти, включени в инвестиционната програма на Групата се реализират чрез иновативни решения и съгласно най-високите международни стандарти за управление на бизнеса и опазването на околната среда.

По отношение на Дружеството-майка Петрол АД, бизнес философията на Ръководството е развитието на Дружеството като голяма публична компания, която да се превърне в еталон за българския капиталов пазар. Яснотата за бъдещото развитие и дивидентната политика, използването на инструментите на облигационния пазар, съвместно с използването на най-модерните високотехнологични информационни и комуникационни решения, са гаранция за акционерите, че са собственици на компания от нов тип и с голям потенциал за развитие.

Стратегия

Основната стратегическа цел на Групата е да запази и развие водещите си позиции на пазара за дистрибуция на горива на едро и дребно. За постигането на тази стратегическа цел, е възприета дългосрочна стратегия, включваща няколко основни елемента:

- Повишаване ефективността на съществуващите активи и привеждането им в съответствие с екологичните изисквания;
- Оптимизиране и разширяване на дистрибуторската мрежа на дребно;
- Разширяване на продуктовата гама;
- Затвърждаване и разширяване на пазарното присъствие
- Развитие на дейността съхранение на горива.

Повишаване ефективността на съществуващите активи и привеждането им в съответствие с екологичните изисквания

След като през 2007 година приключи успешно процеса на оптимизиране на бизнеса чрез освобождаване на активите, които не се използват в основната дейност, усилията на Групата бяха насочени към повишаване ефективността на използваните активи и изпълнението на нормативните разпоредби, свързани с опазване на околната среда.

Групата ще продължи инвестирането в модернизацията и реконструкцията на съществуващите обекти, включени дистрибуторските мрежи за търговия на дребно и едро. Предвидените инвестиции са насочени не само към подобряване техническото състояние и визуализация на търговските обекти, но целят и намаляване на технологичните загуби при експлоатацията на съоръженията и спазването на екологичните изисквания.

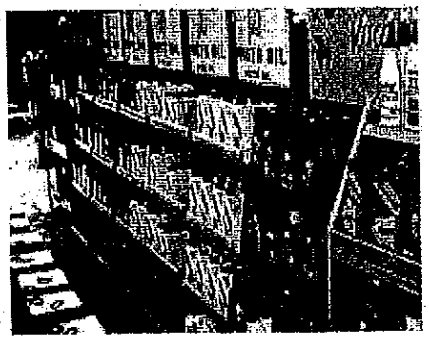
Оптимизиране и разширяване на дистрибуторската мрежа на дребно

Групата планира да продължи разширяването на дистрибуторската мрежа, чрез която се осъществява търговията на дребно, както чрез изграждане на нови обекти на нови локации, така и чрез консолидиране на по-малките независими конкуренти, посредством сключване на франчайзингови или дилърски договори.

Едновременно с това ще продължи процеса на оптимизиране на дистрибуторската мрежа, насочен към идентифициране на нерентабилните обекти, спиране на тяхната експлоатация и евентуалната им продажба. През 2008 година Ръководството на Групата взе решение за продажбата на 105 нерентабилни бензиностанции, като до края 2009 година е извършена продажба на 45 от тези обекти. Процесът на оптимизация включва също така и преразглеждането и прекратяването на договорите с некоректни партньори по франчайзингови или дилърски програми.

Разширяване на продуктовата гама

Ръководството на Групата поставя висок приоритет на задачата да отговори възможно най-бързо и най-пълно на нарасналото потребителско търсене на горива, които са по-чисти и с по-високи качествени параметри. В тази връзка, Петрол АД планира с бързи темпове да увеличи продажбите на компресиран природен газ, известен още като газ метан. От 2009 година Групата предлага пълна гама от брандирани Force Горива - Blue Force Gas, 96 Extra Force и Pro Force Diesel. Иновативните горива съдържат добавки, които осигуряват по-висока мощност на автомобила, намален разход до 10% при подобрена ефективност на двигателя, ограничаване на нагароналагането и димността, както и намаление на емисиите от вредни газове (CO_2, CO, NOX) с около 70%. За да допълни серията, която се грижи за автомобилите и околната среда, Групата планира да разработи и пусне в продажба и серия от специални моторни масла.

В допълнение, Група възнамерява да разшири предлагането на непетролни продукти и услуги, тъй като те привличат допълнителни клиенти и водят до генериране на допълнителни печалби за търговските обекти. Допълните услуги включват отдаване под наем на част от търговските площи (напр. автомивки и билбордове), предлагане на застраховки, осигуряване на достъп до Интернет чрез електронни киоск терминали и др.

Затвърждаване и разширяване на пазарното присъствие

Групата планира да продължи развитието на програмите за клиентска лоялност в търговията на дребно. Чрез по-интензивна реклама на предлаганите нови продукти и услуги с марката Петрол, Групата цели да постигне утвърждаване на имиджа на Петрол АД като иновативна компания работеща с грижа към клиента, обществото и околната среда.

По отношение на търговията на едро като стратегическа цел е заложено увеличаването на пазарния дял на Групата чрез реализиране на постоянен ръст в обема на продажбите, посредством увеличаване обема на пласираните горива към съществуващите и нови клиенти. За целта до голяма степен се залага на качеството на предлаганото гориво. Разработени са и се предлагат различни улеснения за клиентите като електронни заявления и информация, транспортиране на продуктите франко склада на клиента, възможност за разсрочено плащане, както и за плащане в брой в петролните бази, непосредствено преди експедицията. В допълнение се предлагат и комплексни услуги - съхранение, обработка на танкери, лабораторни анализи.

Развитие и разширяване на дейност съхранение

Групата планира да реализира допълнителни приходи, като използва максимално доминиращата си позиция, произтичаща от притежанието на значителен капацитет за съхранение на горива и повишените изисквания към българските производители и вносители на петролни продукти, в следствие на приемането на Директиви 68/414/ЕС и 98/93/ЕС на Европейския съюз, чрез ЗЗЗНН от 2003 година (Виж също *Анализ на пазарната среда*).

Стратегията на Групата в тази насока включва организиране и провеждане на маркетингови кампании сред съществуващите и потенциалните клиенти за сключване на дългосрочни договори за съхранение на петролни продукти, постепенно реновиране и въвеждане в употреба на допълнителни резервоари, инвестиране в ключови централизирани складови капацитети, регистриране на допълнителни резервоари и др.

Преглед на дейността

1. Анализ на пазарната среда

Върху резултатите от дейността на Групата оказват влияние редица фактори, като макроикономическите условия в България, конкуренцията, динамиката на брутните търговски маржове, динамиката на цените на суровия петрол и на петролните продукти, продуктовия микс, отношенията с доставчици, регулаторните промени, промените във валутните курсове, климатичните условия и сезонността.

Макроикономически условия

Дейността на Групата се влияе от общото икономическо състояние на страната и по-конкретно от степента на успешно прилагане от страна на правителството на пазарно-ориентирани икономически реформи, изменението на брутния вътрешен продукт (БВП) и на покупателната сила на българските потребители. По принцип, изменението в потреблението на горива в страната е съизмеримо с изменението на БВП. След шест поредни години на икономически растеж с реален ръст на БВП надвишаващ 6%, през втората половина на 2008 година икономиката на страната влезе в период на рецесия, причинена от глобалната финансова криза. През 2009 година спадът на българската икономика се задълбочи, отчитайки понижение на БВП от 5% на годишна база, като всички сектори на икономиката допринесоха за отрицателното изменение. Икономическата криза засегна сериозно транспортния сектор и потреблението на горива. Очакванията са, че спадът на пазара за продажби на горива на дребно за 2009 година ще достигне 12%[13]. Въпреки, че водещите европейски икономики отбелязват растеж през последните месеци, специалистите прогнозират положително развитие за българската икономика едва през втората половина на 2010 година. Очакванията са съживяването на икономиката да окаже положително влияние върху потреблението на горива, като прогнозирания годишен ръст е около 2% за следващите 10 години. Един от основните движещи фактори е потенциалният ръст на автопарка в страната и Югоизточна Европа като цяло, поради факта, че в този регион на хиляда души население се падат около два пъти по-малко автомобили в сравнение със страните от Западна Европа.

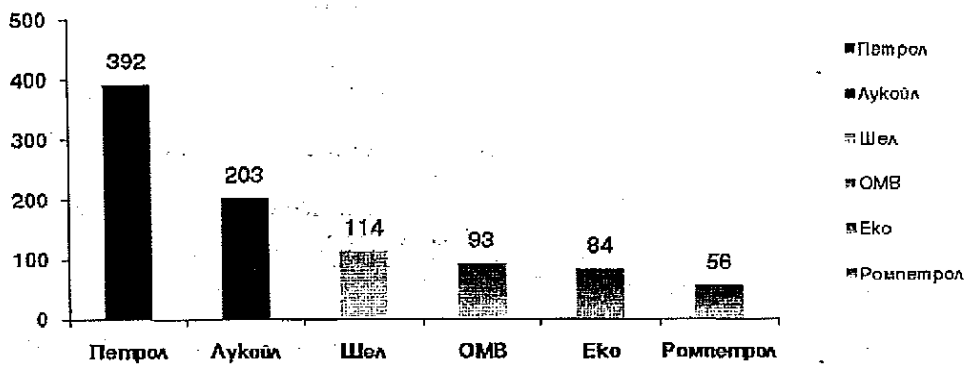
Конкуренция

През 2009 година пазарът на горива на дребно в България до голяма степен бе повлиян от промените в цените на петрола на международните пазари и задълбочаването на финансовата и икономическа криза. Продължи тенденцията от последните години на засилване на конкуренцията в бранша и намаляване на брутния търговски марж. Икономическата криза, свиването на потреблението на горива, както и плановете за развитие на големите компании в сектора, се оказаха фатални за част от малките независими играчи, като делът им продължи да намалява и през 2009 година достигна до 14.22%.

През 2009 година шест компании доминираха на пазара на дребно - Петрол АД, Лукойл България ЕООД, Шел България ЕАД, ОМВ България ЕООД, Еко България ЕАД и Ромпетрол България АД.

[13] Към момента на издаване на доклада за дейността не е публикувана официална статистика за потреблението на територията на Република България

Брой търговски обекти на шестте най-големи компании, опериращи на пазара на дребно към 31 Декември 2009

Големите конкуренти на Петрол обявиха амбициозни инвестиционни програми, целящи разширяване на пазарното им присъствие и включващи прилагането на различни стратегии, като франчайзингови споразумения, поглъщане на конкурентни търговски обекти и др.

Основни участници на пазара на едро на горива в България са Нафтекс Петрол ЕООД, Ромпетрол България АД, OMB България ЕООД и Лукойл България ЕООД, като изключителен дистрибутор на продукта на Лукойл Нефтохим Бургас АД. Към настоящия момент местният пазар все още до голяма степен е обвързан с продукцията на последния като цените на едро също традиционно са обвързани с ценообразуването на производителя. Делът на реализираните горива от внос все още е незначителен, но се наблюдава тенденция към увеличение като през последните години достига почти 30%.

Търговски маржове

Търговските маржове в целия сектор бяха повлияни от редица фактори с разнопосочно действие, като тенденцията за намаляване на печалбата на литър продължи и през 2009 година. От една страна, себестойността на горивата се повиши от нарастващите задължения във връзка със ЗЗЗНН, от въвеждането на нови екологични стандарти за съдържание на сяра в горивата и поетапното нарастване на акциза и държаните такси. От друга страна свиването на обемите на продажбите, в резултат на финансовата и икономическата криза, засили конкуренцията в браншa и в стремежа си за привличане на повече клиенти, компаниите намалиха брутните си търговски маржове. Борбата между конкурентите със скрити отстъпки за плащания с кредитни карти и други промоции оказа допълнителен натиск върху печалбите в браншa.

Колебания в цените на суровия петрол и петролните продукти

Колебанията в цените на суровия петрол и петролните продукти оказват влияние върху приходите от продажби и себестойността на продадените стоки. След 2008 година, която беше белязана от значително покачване на цените през първите осем месеца и драстичен спад през последните месеци, през 2009 година цените възвърнаха възходящия си тренд, но се запазиха на нива по-ниски от нивата на предходната година.

Продуктов микс

През последните години българският пазар на автомобилни горива претърпя промяна свързана с преминаване на потреблението от различните видове бензини към дизеловото гориво и пропан-бутан. Увеличената консумация на дизелово гориво се обяснява, както с появата на модерните дизелови двигатели, така и с факта, че транспортната индустрия използва основно този вид гориво. Все по-широко на пазара започнаха да навлизат брандираните горива, както и метана. Поради по-доброто си качество и различните добавки, брандираните горива са предпоставка за увеличаване мощността на автомобила, намаление на разхода за гориво, удължаване живота на двигателя и др.

Взаимоотношения с доставчиците

До месец юни 2009 година основният доставчик на горива за Групата бе Лукойл България ЕООД. След изтичане на договора за доставка през месец юни 2009 година, Нафтекс Петрол ЕООД промени логистичната си схема като доставките се пренасочиха предимно към внос по договори с доставчици от Гърция, Румъния, Турция и Израел през пристанищата Варна и Бургас.

По силата на сключен договор, от март 2008 година, доставките на горива за мрежата за дистрибуция на дребно се извършва изцяло от дъщерното дружеството Нафтекс Петрол ЕООД. От началото на месец септември 2008 година, дъщерното дружество пое пълната логистика на доставките на горивата. Дъщерното дружество Петрол Газ ООД извършва значителна част от доставките на газ пропан-бутан.

Промени в нормативната рамка

Промените в действащото законодателство оказват отражение върху резултатите от дейността на Групата. Съществено влияние в тази насока оказа приемането през 2005 година на ЗЗЗНН, изискващ всички задължени лица (вносители и производители) и държавата да създадат и съхраняват запаси, равни на среднодневното потребление на нефтопродукти за 90 дни през предходната година. Съгласно закона, този процес е постепенен и започва с поддържане на запаси за 10 дни през 2005 година, като постепенно достига до запаси за 90 дни през 2012 година. През 2009 година Групата съхранява задължителни запаси от нефтопродукти (собствени и на външни клиенти) в размер на 62,127 м^3 (2008: 33,952 м^3).

Във връзка с приемането на България в ЕС, от 1 януари 2007 година бяха завишени изискванията към качеството на предлаганите петролни продукти и спазването на екологичните стандарти. Съгласно *Наредбата за изискванията за качеството на течните горива, условията, реда и начина за техния контрол* от 1 януари 2009 година горивото за дизелови двигатели и автомобилните бензини трябва да са с максимално съдържание на сяра 10 mg/kg (10 ppm). С приетите през ноември 2009 година промени в Закона за възобновяемите и алтернативни енергийни източници и биогорива (ЗВАЕИБ) са регламентирани допълнителни изисквания, съгласно които от 1 март 2010 година трябва да започне постанно смесване на течните горива с нефтен произход, предназначени за нуждите на транспорта, с биогорива.

Едно от условията за приемането на България в ЕС бе въвеждането на поетапно увеличение на акцизите върху петролни продукти, с цел достигане на минималните нива, възприети в страните членки на Европейския съюз. Тези минимални нива трябва да бъдат достигнати в България до 2011 година. Увеличението на акциза върху петролните продукти може да доведе до допълнително намаляване на брутните маржове на Групата. Последното такова увеличение е извършено през 2008 година. Акцизните ставки, данъчната основа и начините на плащането им са регламентирани в ЗАДС. Същият закон предвижда възможност за отложено плащане на задълженията за акциз. Режимът е въведен в съответствие с изискванията на *Директива 92/12/ЕИО на Съвета от 25 февруари 1992 година* и създава възможност за временно отлагане на облагането с акциз в случай, че данъчно задълженото лице е лицензиран складодържател. Съгласно последните промени в ЗАДС, всеки лицензиран складодържател самостоятелно и за своя сметка трябва да осигури интернет достъп на митническите власти до автоматизираната си система за отчетност с цел контрол в реално време върху складираните акцизни стоки, който да гарантира изпълнението на режима за отложено плащане на акциз.

В посока осигуряване на допълнителен и по-ефективен контрол са и приетите промени в *Наредба № Н-18 от 13 декември 2006 година за регистриране и отчитане на продажби в търговските обекти чрез фискални устройства*, съгласно които от 1 октомври 2009 година всички лица, извършващи продажба на течни горива, са длъжни по електронен път да предоставят данни от дневния отчет на всяка фискална памет в Териториална дирекция на НАП до края на следващия ден.

Климатични условия и сезонност

Климатичните условия и сезонните колебания в търсенето на определени петролни продукти оказват влияние върху резултатите от дейността на Групата. Потреблението на горива достига най-високи стойности през второто и третото тримесечие, което се дължи както на сезона на годишните отпуски през летните месеци, така и на нарасналото търсене от страна на селскостопанските производители, които традиционно увеличават потреблението си през есенния сезон.

2. Резултати от дейността

Приходи от дейността

През 2009 година консолидираните приходи от дейността на Групата намаляват до 1,024.8 млн. лв. (519.4 млн. евро), което представлява спад от 42% в сравнение с 2008 година. Значителният спад се обяснява както с по-ниските приходи от продажби, така и с драстичното намаление на другите приходи, които възлизат едва на 8.9 млн. лв. (4.6 млн. евро) за 2009 година при 393.8 млн. лв. (201.4 млн. евро) за 2008 година. Последните бяха резултат от изключително успешната сделка за продажба на 75 обекта за търговия на дребно и 1 петролна база през миналата година, при която бе реализирана печалба от 389.1 млн. лв. (199 млн. евро).

В следващата таблица е представено изменението на размера на реализираните приходи през периода 2007 - 2009 година както за Групата като цяло, така и по отделни бизнес сегменти.

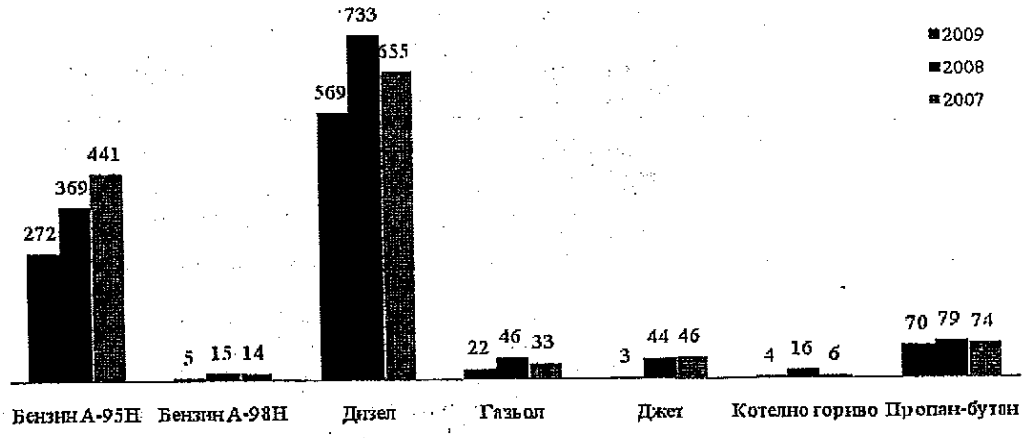
		2009	2008	2007
Приходи от продажби	млн. лв.	1,015.9	1,365.6	1,383.8
	млн. евро	519.4	698.2	707.5
Други приходи	млн. лв.	8.9	393.8	7.5
	млн. евро	4.6	201.4	3.9
Общо приходи от дейността, в т. ч.	**млн. лв.**	**1,024.8**	**1,759.4**	**1,391.3**
	млн. евро	**524.0**	**899.6**	**711.4**
Продажби на горива на дребно	млн. лв.	480.4	938.4	777.0
	млн. евро	245.6	479.8	397.3
Продажби на горива на едро	млн. лв.	542.6	815.2	602.3
	млн. евро	277.5	416.8	308.0
Други дейности	млн. лв.	1.8	5.8	12.0
	млн. евро	0.9	3.0	6.1

Както във всички предходни години, основна част от приходите от продажби на Групата са формирани от продажби на стоки (99%). През 2009 година тези продажби възлизат на 1,001.0 млн. лв. (511.8 млн. евро), като в сравнение с 2008 година размерът им намалява с 26%. Основната част от продажбите на стоки (97%) се формират от продажби на горива на дребно и едро, чиито размери, след елиминиране на вътрешно-груповите транзакции, са както следва:

		2009	2008	2007
Продажби на дребно	млн. лв.	441.8	658.8	692.4
	млн. евро	225.9	336.8	354.0
Продажби на едро	млн. лв.	532.4	660.2	592.0
	млн. евро	272.2	337.6	302.7
Общо продажби на горива	**млн. лв.**	**974.2**	**1,319.0**	**1,284.4**
	млн. евро	**498.1**	**674.4**	**656.7**

Намалението на приходите от продажби на горива е по-значително при продажбите на дребно, които спадат с 33%, докато приходите от продажби на едро намаляват с по-нисък темп - 19% (виж също *Продажби на дребно* и *Продажби на едро*). В резултат на това през текущата година относителният дял на продажбите на горива на едро се увеличава за сметка на продажбите на дребно. От 50% през 2008 година, продажбите на едро достигат до 55% от консолидираните продажби на горива през 2009 година.

Динамиката на приходите от продажби на основните видове горива, търгувани от Групата през периода 2007-2009 година е представена в следващата графика:

Продажби на дребно

Продажбите на дребно се реализират чрез веригата от бензиностанции, притежавани и/или оперирани от Петрол АД. Търговските обекти са разположени по цялата територия на България, което осигурява на Групата пълно географско покритие на страната. Към 31 декември 2009 година функционират 392 бензиностанции (2008: 445 бензиностанции).

Резултатите за периода 2007 – 2009 година са както следва:

		2009	2008	2007
Обем на продажби (млн. литри)		319	391	468
в т. ч. корпоративни клиенти		*100*	*128*	*125*
Приходи от продажби	млн. лв.	441.8	658.8	692.4
	млн. евро	225.9	336.8	354.0
Пазарен дял[14]		15%	16%	20%

През последните няколко години се наблюдава тенденция на спад в реализираните обеми на дребно. Но докато през предходната 2008 година намалението се дължи най-вече на продажбата на 100 търговски обекти (75 от тях на Лукойл България ЕООД), то през текущата година то до голяма степен се обяснява със свиването на потреблението на горива, причинено от икономическата криза. Доказателство за последното е и факта, че въпреки намалението на обемите с около 18%, през 2009 година Групата запазва присъствието си на пазара на дребно, като намалението на пазарния дял спрямо предходната 2008 година е несъществено (само 1%). Намалението на реализираните обеми, в съчетание с по-ниските средни цени на горивата през текущата в сравнение с предходната година, са причините за спада в приходите от продажби на дребно с около 33%.

[14] Източник: Вътрешна корпоративна информация

Разпределението на продадените обеми през 2009 и 2008 година по групи бензиностанции, в зависимост от собствеността върху обекта, е следното:

	2009		2008	
	брой	**млн. л.**	**брой**	**млн. л.**
Собствени обекти, оперирани от Групата	190	214	213	274
Франчайзингови обекти	83	36	91	37
Собствени обекти, оперирани от дилъри	119	69	141	80
Общо	**392**	**319**	**445**	**391**

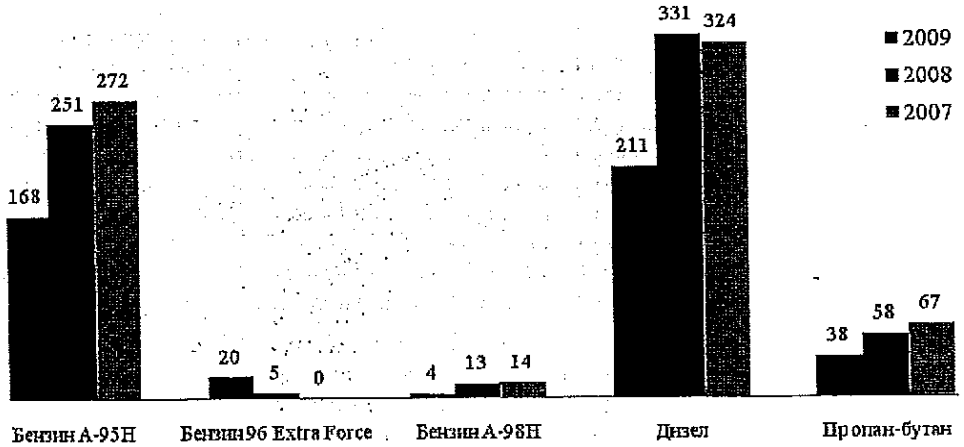
През 2009 година, Групата продължава да развива програмите за франчайзинг (привличане на независими собственици на отделни обекти или малки вериги под марката *Петрол*) и дилъризация на собствени бензиностанции. Едновременно с това, Групата предприема и стъпки насочени към реорганизиране на търговската мрежа, включващи спиране работата и продажба на нерентабилни обекти, прекратяване на договори с некоректни партньори по програмите за франчайзинг и дилъризация, сключване договори с нови контрагенти по същите програми и др.

В следващата таблица са представени приходите от продажби на горива на дребно по основни видове горива:

		2009	2008	2007
Бензин А-95	млн. лв.	167.7	250.8	272.2
	млн. евро	85.8	128.2	139.2
Бензин 96 Extra Force	млн. лв.	19.8	5.0	-
	млн. евро	10.1	2.6	
Бензин А-98	млн. лв.	4.2	13.0	13.5
	млн. евро	2.1	6.6	6.9
Пропан-бутан	млн. лв.	37.9	58.1	67.3
	млн. евро	19.4	29.7	34.4
Дизелово гориво	млн. лв.	211.3	331.1	323.8
	млн. евро	108.0	169.3	165.6
Други	млн. лв.	0.9	0.8	15.6
	млн. евро	0.5	0.4	7.9
Общо продажби на горива на дребно	**млн. лв.**	**441.8**	**658.8**	**692.4**
	млн. евро	225.9	336.8	354.0

Както и през предходните години, приходите от продажби на дизелово гориво формират около 50% от общите приходи от продажби на горива, следвани от приходите от продажби на бензин А-95Н с дял от 38%. През 2009 година Групата отчита спад в приходите от продажби на всички видове горива, с изключение на бензин 96 Extra Force и другите горива, в частност на метана. След представянето на бензин 96 Extra Force на българския пазар в края на 2007 година, брандираното гориво спечели популярност и приходите от продажбите му нараснаха близо 4 пъти през 2009 година в сравнение с 2008 година. В края на 2009 година другите два брандирани продукта на Групата – Pro Force дизел и Blue Force газ изцяло замениха необогатените горива от продажбите по бензиностанциите. Последното е базирано на възприетата стратегия за предлагане на диференциран продукт, отличаващ се с по-доброто си качество.

Динамиката на приходите от продажби на дребно на основните видове горива през периода 2009 – 2007 година е представена на следващата графика:

Продажби на едро

Продажбите на едро се извършват през мрежа от петролни бази, оперирани от дъщерното дружество Нафтекс Петрол ЕООД, както и от създаденото през 2007 година дъщерно дружество Петрол Газ ООД, специализирано в търговията с пропан-бутан. През 2009 година в търговската дейност се използват 12 петролни бази, а други 2 са отдадени под наем. В дистрибуцията на газ пропан-бутан Петрол Газ ООД оперира с около 77 вагона и разполага с общ складов капацитет за съхранение на газ от 1,400 м^3.

Отчетените резултати на пазара на едро през периода 2007 – 2009 година са както следва:

		2009	2008	2007
Обем на продажби (млн. литри)[15]		409	350	378
Обем на продажби (хил. тона)[16]		58	79	55
Приходи от продажби	млн. лв.	532.4	660.2	592.0
	млн. евро	272.2	337.6	302.7
Пазарен дял[17]		20%	14%	12%

[15] В литри се измерват продажбите на едро на всички видове бензини, дизелово гориво и газьол

[16] В тонове се измерват продажбите на едро на джет, пропан бутан, котелно гориво и други тъмни горива

[17] Източник: Вътрешна корпоративна информация

През 2009 година значително нарастват количествата реализиран бензин А-95Н (12%), дизелово гориво (26%) и газ пропан-бутан (128%). Увеличението на продажбите се дължи както на ръста в продажбите към съществуващите клиенти на Групата, така и на разширяването на клиентското портфолио чрез привличане на нови клиенти. Намалението в обема на продажбите на авиационно гориво (с 87%) и котелно гориво (с 65%) се обяснява с преустановяването на дейностите по зареждане на самолети и бункероване на кораби. В резултат на това обемът на общо реализираните светли горива от сегмент продажби на горива на едро се увеличава със 17% до 409 млн. литра. Обемът на реализираните тъмни горива, включително газ пропан-бутан, намалява с 27% до 58 хил. тона. Въпреки ръста в обемите, приходите от продажби на горива на едро намаляват през 2009 година с 19% до 532.4 млн. лв. (272.2 млн. евро). Намалението се дължи на по-ниските цени, определяни на първо място от по-ниските средни цени на международните пазари и на следващо място от намалението в продажните цени, наложено от производителя Лукойл Нефтохим Бургас АД, с чиито цени традиционно е обвързано ценообразуването на сектора в България.

През 2009 година продажбите на едро на газ пропан-бутан от Групата се осъществяват изцяло от дъщерното дружеството Петрол Газ ООД. През изминалата година Петрол Газ ООД разширява чувствително клиентското си портфолио, което води по увеличаване на продадените количества газ пропан-бутан, значителна част от които са реализирани извън рамките на страната (34%).

В следващата таблица са представени приходите от продажби на горива на едро по основни видове горива:

		2009	2008	2007
Бензин А-95Н	млн. лв.	104.1	118.1	168.5
	млн. евро	53.2	60.4	86.2
Джет А1	млн. лв.	3.1	44.4	45.8
	млн. евро	1.6	22.7	23.4
Дизелово гориво	млн. лв.	358.2	401.5	330.8
	млн. евро	183.2	205.3	169.2
Газьол	млн. лв.	21.5	45.8	32.9
	млн. евро	11.0	23.4	16.8
Котелно гориво	млн. лв.	4.2	15.8	5.9
	млн. евро	2.1	8.0	3.0
Пропан-бутан	млн. лв.	31.9	20.7	6.3
	млн. евро	16.3	10.6	3.2
Други	млн. лв.	9.4	13.9	1.8
	млн. евро	4.8	7.1	0.9
Общо продажби на горива на едро	**млн. лв.**	**532.4**	**660.2**	**592**
	млн. евро	**272.2**	**337.6**	**302.7**

През 2009 година Групата отчита увеличение на приходите от продажби на газ пропан-бутан (с 54%). Нарастването се дължи на гореспоменатото значително увеличение на продадените количества от горивото, което напълно компенсира понижението на средната цена с около 30%. За сравнение, същото относително намаление в цената (около 30%) изцяло неутрализира положителния ефект от ръста в продадените количества при дизеловото гориво. Причината за намалението на приходите от продажби на бензин А-95Н, при отчетен ръст в реализираните количества, също е понижението на средната цена на горивото, въпреки, че средната цена на бензин А-95Н през 2009 година бележи по-малък спад в сравнение с другите горива (само 21%). Намаление на приходите при котелното гориво и джет се дължи на прекратяването на дейностите, дискутирано по-горе.

Динамиката на приходите от продажби на едро на основните видове горива през периода 2007 – 2009 година е представена на следващата графика:

Брутен марж

Общият брутен марж на Групата, изчислен като процент от консолидираните нетни приходи от продажби, намалява от 9.1% през 2008 година до 8.8% през 2009 година. Намалението в абсолютна стойност е 34.8 млн. лв. (17.5 млн. евро) и се дължи основно на по-ниския консолидиран брутен марж от продажби на стоки. През 2009 година последният намалява с 32% до 74.2 млн. лв. (37.9 млн. евро) при 109.9 млн. лв. (56.2 млн. евро) за 2008 година. Продължаващата тенденция за намаляване на търговските маржове в сектора (виж също *Анализ на пазарната среда*) оказва влияние върху резултатите на Групата. На пазара на едро абсолютната стойност на брутния марж от продажбата на горива намалява с 22.2 млн. лв. (49%) и достига 23.3 млн. лв. (11.9 млн. евро) или 4.4% (2008: 6.9%). При търговията на дребно намалението е в размер на 12.1 млн. лв. (21%), като маржът достига 46 млн. лв. (23.5 млн. евро), но относителната му стойност нараства до 10.4% (2008: 8.8%). Последното се дължи основно на възприетата стратегия за предлагане на брандирани продукти с по-добро качество.

Оперативни разходи

Разходи за външни услуги

През 2009 година разходите за външни услуги намаляват с 19% до 39.1 млн. лв. (20 млн. евро), като намаление се наблюдава при всички видове разходи с изключение на разходите за комуникации и за държавни и общински такси. Разходите за комисионни на Групата отчитат най-значително намаление – с 3.8 млн. лв. (1.9 млн. евро) или с 27%, което се дължи основно на преустановяване дейността по зареждане на самолети. Причина за намалението на таксите и комисионните при продажбите на дребно е по-малкият размер на комисионните за ползване на терминалната мрежа, както и на дилърските комисионни. В резултат на извършваща се реорганизация на мрежата от търговски обекти е намален броя на дилърските обекти, опериращи в мрежата на *Петрол*. Последното в съчетание с предприетите мерки за намаление размера на комисионните, е причината за по-малкия разход за дилърските комисионни. През текущата година Групата преминава към прилагане на по-умерена рекламна политика, в резултат на което разходите за реклама намаляват до 2.3 млн. лв. (1.2 млн. евро). В резултат от оптимизиране на логистичните схеми и пренасочване на част от доставките към ж.п. транспорт, транспортните разходи на Групата намаляват с 0.7 млн. лв. (0.4 млн. лв.). В резултат на предприетата политика за съкращаване на общите и административни разходи, през 2009 година е отчетен спад в разходите за застраховки, охрана, консултации и обучение.

Разходи за персонала

През 2009 година разходите за персонала намаляват с 12% до 22.9 млн. лв. (11.7 млн. евро), което се дължи на намалението на разходите за възнаграждения с 1.7 млн. лв. (0.9 млн. евро) и на разходите за социални осигуровки и надбавки с 1.4 млн. лв. (0.7 млн. евро). Основната причина за намалението на тази група разходи е освобождаването на персонала на продадените през март 2008 година 75 бензиностанции и 1 петролна база, след преминаването им във владение на новия собственик– Лукойл България ЕООД (виж също секция 5 *Човешки ресурси*). В допълнение през 2009 година е възприета политика за ограничаване на социалните разходи под формата на ваучери за храна, което води до намаление на разходите за социални осигуровки и надбавки с 0.7 млн. лв. (0.4 млн. евро).

Амортизация

Разходите за амортизация на дълготрайни материални и нематериални активи се начисляват на база на полезния живот на активите, като се прилага линейния метод на амортизация (виж бележка 3.1. към консолидираните финансови отчети). През 2009 година Групата отчита намаление на разходите за амортизация с 11.7% до 18.2 млн. лв. (9.3 млн. евро) при 20.6 млн. лв. (10.5 млн. евро) за 2008 година.

Разходи за материали и консумативи

През 2009 година разходите за материали намаляват почти наполовина и достигат 7.5 млн. лв. (3.8 млн. евро). Намалението в голяма степен се дължи на по-малкия размер на отчетените като разходи за материали активи, които не отговарят на критериите за признаване на дълготрайни активи. През 2008 година, Групата завършва редица инвестиционни проекти, започнати в предходни години, във връзка с което отчита значителен по размер разход на активи с ниска стойност. Провежданата през текущата година по-умерена инвестиционна политика води до по-малък размер на тези разходи. Промяната в инвестиционната програма оказва влияние и върху разходите за резервни части, които намаляват с 1 млн. лв. (0.5 млн. евро). Разходите за горива и смазочни материали на Групата се понижават с 0.7 млн. лв. (0.4 млн. евро), което се дължи от една страна на по-ниските средни цени на горивата, и от друга страна на по-малкия пробег извършен от товарните автомобили в резултат на оптимизиране на логистичната схема. През годината намаляват също разходите за рекламни материали (с 68%), за електроенергия и отопление (с 14%) и за работно облекло (с 37%).

Разходи за обезценка на активи

През 2009 година Групата отчита отрицателни разходи за обезценка в размер на 0.2 млн. лв. (0.1 млн. евро), което се дължи на възстановяване на загуба от обезценка, в резултат на повишаване на продажните пазарни цени на горивата. Загубата от обезценка е призната през 2008 година за запасите от джет и котелно гориво поради спад в нетна им реализуема стойност към края на годината.

Други оперативни разходи

През 2009 година другите оперативни разходи възлизат на 8.1 млн. лв. (4.1 млн. евро), което представлява намаление от 42% в сравнение с 2008 година. Понижението се дължи на съкращаването на представителните разходи и разходите за спонсорство с 1.7 млн. лв. (0.9 млн. евро). През текущата година Групата отчита по-малко бракувани дълготрайни активи, което води до по-малка загуба от тяхната ликвидация – 0.2 млн. лв. (0.1 млн. евро) при 1 млн. лв. (0.5 млн. евро) за 2008 година. В резултат на извършените инвестиции за инсталиране на плаващи покриви и устройства за улавяне на изпаренията в петролните бази, както и на засиления контрол с технически средства, през текущата година намаляват разходите за брак и липси на активи - 3.2 млн. лв. (1.6 млн. евро) при 3.8 млн. лв. (1.9 млн. евро) за 2008 година. През 2009 година Групата отчита като други разходи отписани вземания в размер на 0.4 млн. лв. (0.2 млн. евро), като за сравнение през 2008 година размерът на отписаните вземания от контрагенти поради изтичане срока на давност е 2.0 млн. лв. (1.0 млн. евро). През годината нарастват единствено разходите за глоби и неустойки с 0.6 млн. лв. (0.3 млн. евро).

Оперативна печалба

Печалбата на Групата преди нетни финансови разходи, данъци и амортизация (EBITDA) намалява от 414.6 млн. лв. (212 млн. евро) за предходната година до 20.8 млн. лв. (10.6 млн. евро) за 2009 година. Намалението в размер на 393.8 млн. лв. (201.3 млн. евро) се дължи от една страна на намалението на другите приходи от дейността през 2009 година с 384.9 млн. лв. (196.8 млн. евро), след като през 2008 година е реализирана значителна печалба от продажба на активи. От друга страна, негативно влияние оказва свиването на брутния марж от продажба на стоки с 35.7 млн. лв. (18.3 млн. евро), което не може да бъде компенсирано от значителното намаление на оперативните разходи на Групата (без разходите за амортизация) с 25.9 млн. лв. (13.2 млн. евро).

По-ниската стойност на EBITDA оказва негативен ефект и върху оперативната печалба на Групата преди нетни финансови разходи и данъци (EBIT). Последната намалява с 391.4 млн. лв. (200.1 млн. евро) през 2009 година и достига до 2.5 млн. лв. (1.3 млн. евро) при 393.9 млн. лв. (201.4 млн. евро) за 2008 година. Положително влияние върху този показател оказва намалението на разходите за амортизации с 11.7%.

Нетни финансови разходи

През текущата година Групата отчита нетни финансови разходи в размер на 18.8 млн. лв. (9.6 млн. евро) при 143.3 млн. лв. (73.3 млн. евро) за 2008 година. Намалението от 124.5 млн. лв. (63.7 млн. евро) се дължи основно на значително по-малките загуби, генерирани през текущата спрямо предходната година от операции с деривативни инструменти. Докато през 2009 година Групата отчита загуби от затваряне и преоценка на открити позиции по деривативни контракти с обща стойност 1.2 млн. лв. (0.6 млн. евро), то през 2008 година Групата реализира загуби в размер на 126.2 млн. лв. (64.5 млн. евро), дължащи се на непрекъснато променящия се ценови тренд и големи флуктуации на пазарните котировки на суровия петрол.

През 2009 година разходите за лихви намаляват до 19.0 млн. лв. (9.7 млн. евро) при 22.6 млн. лв. (11.6 млн. евро) за 2008 година. Размерът на лихвите по банковите заеми, отпуснати на Групата, варират между 3.5% и 7%. Облигационният заем с с годишен купон от 8.375%. Отчетеното през 2009 година намаление от 3.6 млн. лв. (1.8 млн. евро) се дължи на по-ниските разходи за лихви по облигационни заеми. Причините за намалението са няколко. На първо място, през 2008 година Групата начислява разходи за лихви в размер на 1.2 млн. лв. (0.6 млн. евро) и по първата облигационна емисия на Дружеството-майка Петрол АД, задълженията по която са погасени на падежа през ноември 2008 годината. На второ място намалението се дължи на изкупуването на част от облигационната емисия от Дружеството-майка в края на 2008 година. Освен това, през 2009 година Групата начислява по-нисък данък при източника дължим по емисията еврооблигации. По-ниските разходи за лихви по банкови заеми, отчетени през 2009 година са резултат от общия спад на базовите лихвени проценти на международните финансови пазари.

През 2009 година приходите от лихви на Групата намаляват с 57% до 3.9 млн. лв. (2 млн. евро) при стойност от 9.1 млн. лв. (4.7 млн. евро) за 2008 година. По-ниската стойност се дължи на намалението на лихвите по предоставените търговски заеми с 3.6 млн. лв. (1.8 млн. евро) и по банкови депозити с 1.3 млн. лв. (0.7 млн. евро).

По отношение на приходите и разходите от курсови разлики, резултатите отчетени от Групата следват трепда на изменение на курса на щатския долар към еврото и съответно към лева, тъй като курса на българския лев е фиксиран към единната европейска валута. През 2009 година Групата отчита отрицателни валутни разлики в размер на 0.4 млн. лв. (0.2 млн. евро).

3. Финансово състояние

За осъществяване на своята дейност, Групата се нуждае от свободен капиталов ресурс, преди всичко за да осигури необходимия за дейността си оборотен капитал, да обслужва своевременно задълженията си и да следва изпълнението на своята инвестиционна програма. Основни източници на ликвидност са паричните средства и еквиваленти, дългосрочните и краткосрочни заемни средства и финансови лизинги, намаляване на периода за събиране на търговските вземания и удължаване на периода за плащане на търговските задължения. Колебанията във валутните курсове и лихвените равнища също оказват влияние върху ликвидността и капиталовите ресурси на Групата. Основните показатели, които дават информация относно финансовото състояние на Групата са представени в секцията *Избрани показатели за дейността.*

През изминалата година времето необходимо на Групата да събере своите вземания от клиенти нараства до 22 дни при 17 дни за 2008 година. Последното произтича от факта, че на някои от клиентите е бил необходим по-дълъг период, за да погасят задълженията си. Такива са например клиентите от пуличния сектор, при които периодът на плащане е нараснал с 26 дни. Същевременно Групата отчита подобрена обращаемост на стоките, като времето необходимо за пълен цикъл намалява от 26 дни за 2008 година до 19 дни за 2009 година.

През 2009 година коефициентът за текуща ликвидност продължава да бъде в оптималните граници със стойност малко под 1. Лекото понижение на показателя в сравнение с 2008 година се дължи на факта, че текущите пасиви на Групата нарастват с по-бързи темпове (27%) от текущите активи (19%). Увеличението на сумата на краткосрочните пасиви е в резултат на нарастването на задълженията към доставчици (с 52%) и свързани лица (с 82%), което се дължи на промяна в схемата за доставките на горива след изтичането през месец юни на договора с основния доставчик на Групата - Лукойл България ЕООД. При новата логистична схема доставките се осигуряват предимно от внос по договори с различни чуждестранни доставчици и при по-дълъг период на отсрочено плащане. В допълнение в края на 2009 година сумата на краткосрочната част на задълженията по заеми от финансови институции нараства и достига 10.9 млн. лв. (5.6 млн. евро) при 1.4 млн. лв. (0.7 млн. евро) в края на 2008 година. Нарастването на сумата на краткосрочните активи е в резултат, както на по-големия размер на вземанията, така и на увеличението на стойността на материалните запаси.

През 2009 година консолидираната задлъжнялост на Групата нараства незначително с 4.4 млн. лв. (2.2 млн. евро) до 216.5 млн. лв. (110.7 млн. евро). Увеличението се дължи на коментираното по-горе нарастване на краткосрочните задължения по заеми от финансови институции, както и на по-големия размер на дългосрочните задължения по облигационни заеми с 1 млн. лв. (0.5 млн. евро). Съгласно изискванията на Международните стандарти за финансово отчитане, задълженията на Групата по емисията облигации се представят в баланса на база дисконтираните прогнозни парични потоци. Поради наближаването на падежа на емисията (26 октомври 2011 година), стойността на дисконтовия фактор нараства, което води до по-голяма настояща стойност на прогнозните парични потоци. Едновременно с това, през изминалата година Групата отчита намаление на задълженията по лизингови договори с 2.2 млн. лв. (1.1 млн. евро), свързано с изтичане на част от договорите в средата на годината, и на задълженията по търговски заеми с 3.3 млн. лв. (1.7 млн. евро). Въпреки нарастването на консолидираната задлъжнялост, показателят Дълг/Активи намалява стойността си до 52.6%, което се дължи на увеличението на общата сума на активите на Групата с 22.4 млн. лв. (11.5 млн. евро).

Оповестяване на допълнителна информация, в съответствие с регулаторните изисквания

Съгласно изискванията на Приложение № 10 към Наредба № 2 на Комисията за финансов надзор, по-долу Групата представя информация относно сключените от емитента, от негово дъщерно дружество или от дружеството-майка на емитента (контролиращото дружество), в качеството им на заемодатели и/или заемополучатели, договори за заеми с посочване на условията по тях, включително на крайните срокове за изплащане, както и информация за предоставени гаранции от всякакъв вид и поемане на задължения, в това число на свързани лица и целта, за която са били отпуснати.

- **Емитент**

Предоставени заеми

Категория заемополучател	Годишна лихва	Падеж	Главница 31 декември 2009 хил. лв.
Контролиращо дружество	3 мес. Софибор плюс 2%	21.10.2011 г.	28,860
Дъщерно дружество	9.50%	27.10.2011 г.	304,989
Дъщерно дружество	9.50%	04.10.2010 г.	3,050
Дъщерно дружество	9.50%	29.04.2011 г.	31
Общо предоставени заеми			336,930

Получени заеми и депозити

Категория заемодател/депозант	Годишна лихва	Падеж	Главница 31 декември 2009 хил. лв.
Облигационери	8.375%	26.10.2011 г.	194,783
Общо получени заеми			194,783

Предоставени гаранции

	31 декември 2009	До една година	Между една и две години	Между три и пет години	Над пет години
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Авалирани записи на заповед в полза на финансови институции по договори за банкови кредити и финансов лизинг на свързани лица	99,310	81,500	12,264	5,546	-
Поети поръчителства в полза на финансови институции по договори за банкови кредити на свързани лица	37,102	-	-	3,000	34 102
Общо предоставени гаранции	136,412	**81,500**	**12,264**	**8,546**	**34,102**
Получено поръчителство от контролиращото дружество в полза на финансови институции по договор за банков кредит	3,000	-	-	-	3 000
Общо получени гаранции	3,000	-	-	-	**3,000**

- **Дъщерни дружества**

Предоставени заеми

Категория Заемополучател	**Годишна лихва**	**Падеж**	**Главница 31 декември 2009 хил. лв.**
Контролиращо дружество	9.50%	23.07.2010 г.	28,084
Физически лица	1 мес. Софибор плюс 1%	02.09.2009 г.	51
Общо предоставени заеми			28,135

Получени заеми

Категория заемодател/депозант	Годишна лихва	Падеж	Главница 31 декември 2009 хил. лв.
Търговска банка	3 мес. LIBOR плюс 5%	n.a.	4,364
Търговска банка	3 мес. EURIBOR плюс 3.1%	28.02.2018 г.	4,355
Търговска банка	1 мес. EURIBOR плюс 1.75%	30.06.2009 г.	9,998
Общо банкови заеми			***18,717***
Физически лица		31.12.2010 г.	1,295
Дружество-майка	9.50%	27.10.2011 г.	304,989
Дружество-майка	9.50%	04.10.2010 г.	3,050
Дружество-майка	9.50%	29.04.2011 г.	31
Общо търговски заеми от свързани лица			***309,365***
Общо получени заеми			**328,082**

Предоставени и получени гаранции

	31 Декември 2009 хил. лв.	До една година хил. лв.	Между една и две години хил. лв.	Между три и пет години хил. лв.	Над пет години хил. лв.
Авалирани записи на заповед в полза на финансови институции по договори финансов лизинг на свързани лица	3,987	-	3,987	-	-
Пости поръчителства в полза на финансови институции по договори за банкови кредити на свързани лица	34,102	-	-	-	34,102
Общо предоставени гаранции	**38,089**	**-**	**3,987**	**-**	**34,102**
Банкови гаранции, издадени в полза на митническите власти за обезпечаване на акцизи и митни сборове и на корпоративни клиенти по договори за обществени поръчки	39,389	39,389	-	-	-
Авалирани от свързани лица записи на заповед в полза на фин. институции по договори за фин. лизинг	15,524	-	-	15,524	-
Авалирани от свързани лица записи на заповед в полза на финансова институция по договор за банков кредит	166,000	163,000	-	3,000	-
Общо получени гаранции	**220,913**	**202,389**	**-**	**18,524**	**-**

- **Контролиращо дружество**

Предоставени заеми

Категория заемополучател	Годишна лихва	Падеж	Главница 31 декември 2009 хил. лв
Физически лица	9%	28.08.2018 г.	49
Физически лица	3 мес. Софибор плюс 5%	31.12.2010 г.	37
Общо заеми на физически лица			86
Дружества под общ контрол	3 мес. Софибор плюс 1%	31.12.2010 г.	39,492
Дружества под общ контрол	3 мес. Euribor плюс 2.75%	21.11.2010 г.	9,772
Дружества под общ контрол	ОЛП плюс 3.5%	31.12.2010 г.	2,634
Дружества под общ контрол	3 мес. Софибор плюс 1%	31.12.2012 г.	6,564
Дружества под общ контрол	ОЛП плюс 4.8%	28.07.2009 г.	1,010
Асоциирано дружество	3 мес. Софибор плюс 5%, ОЛП плюс 6%	31.03.2010 г.	340
Асоциирано дружество	12 мес. Euribor плюс 5%	30.05.2012 г.	29,258
Общо търговски заеми на свързани лица			89,070
Търговски дружества	3 мес. Софибор плюс 4%	31.12.2009 г.	17,129
Общо търговски заеми на несвързани лица			17,129
Общо предоставени заеми			106,285

Получени заеми и депозити

Категория заемодател/депозант	Годишна лихва	Падеж	Главница 31 декември 2008 хил. лв.
Физически лица	3 мес. Софибор плюс 1%	Не е уговорен	20,170
Общо депозити от физически лица			***20,170***
Дружество под общ контрол	3 мес. Софибор плюс 2%	21.10.2011 г.	28,860
Дружество под общ контрол	3 мес. Софибор плюс 1%	Не е уговорен	79,810
Дружество под общ контрол	1 мес. Euribor плюс 2.85%	18.10.2019 г.	17,738
Дружество под общ контрол	9.50%	23.07.2010 г.	28,084
Общо търговски заеми и депозити от свързани лица			***154,492***
Търговска банка		19.07.2010 г.	6,000
Търговска банка	3 мес. Euribor плюс 9.914%	25.12.2012 г.	5,864
Общо банкови заеми			***11,864***
Търговско дружество	3 мес. Софибор плюс 1%	Не е уговорен	2
Общо търговски заеми от несвързани лица			***2***
Общо получени заеми и депозити			**186,528**

Предоставени и получени гаранции

	31 декември 2009 хил. лв.	До една година хил. лв.	Между една и две години хил. лв.	Между три и пет години хил. лв.	Над пет години хил. лв.
Авалирани записи на заповед в полза на финансови институции по договори за банкови кредити и финансов лизинг на свързани лица	394,274	123,704	12,264	10,254	248,052
Издадени корпоративни гаранции, в т. ч. в полза на:	36,371	-	-	-	36,371
Доставчик на свързано лице по търговски договор	*1,551*	-	-	-	*1,551*
Доставчик на свързано лице по договор за финансов лизинг	*34,820*	-	-	-	*34,820*
Други предоставени гаранции, в т.ч. в полза на:	21,123		5,050	16,073	-
Банка довереник по облигационна емисия на свързано лице	*12,873*	-	*5,050*	*7,823*	-
Свързано лице по договор за опция за продажба на вземания	*8,250*	-	-	*8,250*	-
Общо предоставени гаранции	**451,768**	**123,704**	**17,314**	**26,327**	**284,423**

Финансовите рискове, на които е изложена Групата са подробно оповестени в бележка 41 към консолидираните финансови отчети към 31 декември 2009 година.

4. Акционерен капитал

Регистрираният и внесен капитал на Петрол АД към 31 декември 2009 година е в размер на 109.25 млн. лв. (55.86 млн. евро) и е разпределен между 109,249,612 броя поименни обикновени безналични акции, всяка с номинална стойност от 1 лев. Всяка акция дава право на глас в общото събрание на акционерите, право на дивидент и право на ликвидационен дял. Акциите, издадени от Дружеството, могат да се прехвърлят свободно, без ограничения или условия, според волята на притежателя им, в съответствие с разпоредбите на българското законодателство, правилата на Централен депозитар АД за придобиване и разпореждане с безналични акции, както и с регламентите на пазара, на който те се търгуват. Подробна информация за реда и начина на прехвърляне на ценните книжа е достъпна и налична в публикуваните проспекти на Дружеството.

В следващата таблица е представена информация за измененията на акционерната структура:

В проценти	2009	2008	2007
Петрол Холдинг АД	55.47	55.39	69.10
Нафтекс Рифайнинг енд Петрокемикъл Енджиниъринг Сървисиз	-	-	18.84
Нафтекс Петрол ЕООД	41.82	41.90	5.15
Министерство на икономиката	0.7	0.84	0.86
Други миноритарни акционери	2.01	1.87	6.05
Общо	**100.00**	**100.00**	**100.00**

През 2008 и 2009 година дъщерното дружество Нафтекс Петрол ЕООД реализира сделки на Българска фондова борса, в резултат на което придобива и впоследствие продава акции на Дружеството - майка. Към 31 декември 2009 година основният капитал на Дружеството-майка намален с изкупените от Групата акции, възлиза на 63.6 млн. лв. (32.5 млн. евро).

Акциите, които са собственост на други миноритарни акционери, се притежават от инвеститори, които са ги придобили при търговия на регулирания борсов пазар, като няма такива с дял по-голям от 5%. Петрол АД няма акционери със специални контролни права.

Петрол АД не е предоставяло опции върху неговите акции в полза на членове на НС и УС. Няма постигнати договорености за участие на служители в капитала на Петрол АД, включително чрез издаване на акции, опции или други ценни книжа.

Лица, упражняващи пряко или непряко контрол върху Петрол АД

По смисъла на § 1, точка 13 от Закона за публично предлагане на ценни книжа (ЗППЦК), едно лице упражнява пряко или непряко контрол върху дружеството, когато това лице, пряко или непряко притежава над 50% от гласовете в общото събрание на акционерите или може да определя повече от половината от членовете на неговите управителни или контролни органи или може по друг начин да упражнява решаващо влияние върху вземането на решения във връзка с дейността на дружеството. Петрол Холдинг АД със седалище и адрес на управление град Варна, ул. Братя Миладинови № 22А, вписано в търговския регистър при Варненски окръжен съд по фирмено дело № 3320/1995, притежава пряко акции с право на глас, представляващи 55.47% от гласовете в Общото събрание на акционерите на Петрол АД.

Борсова информация

През 1998 година емисията акции Петрол АД в размер на регистрирания капитал на Дружеството е регистрирана за търговия на Българска Фондова Борса, като от 15 януари 2007 година се търгуват в Сегмент В на Официалния пазар за акции на борсата. През 2009 година акциите на Петрол АД са включени в българския борсов индекс BG-40.

Следващата таблица представя систематизирана пазарна информация за борсовата търговия с акциите на Дружеството-майка:

		2009	2008	2007
Записан капитал към 31 декември	млн. лв.	109.3	109.3	109.3
	млн. евро	55.9	55.9	55.9
Цена на акциите към 31 декември	лв.	6.99	10.99	5.28
	евро	3.57	5.62	2.70
Пазарна капитализация към 31 декември	млн. лв.	764	1,201.2	577
	млн. евро	391	614	295
Среднодневен търгуван обем акции	брой	3,016	205,437	31,687
Най-висока цена през годината	лв.	10.59	11.8	6.40
	евро	5.41	6.03	3.27
Най-ниска цена през годината	лв.	3.24	3.65	4.25
	евро	1.66	1.87	2.17

Цените на акциите на Петрол АД се понижават от 10.09 лева (5.16 евро) в началото на 2009 година до 6.99 лева (3.57 евро) в края на годината, което представлява изменение на пазарната капитализация с 338.7 млн. лв. (173.2 млн. евро).

5. Човешки ресурси

Управление на човешките ресурси

Ръководството счита, че служителите на Групата имат ключово значение за развитието на дейността и постигането на общите корпоративни цели и обръща особено внимание на разработването и развитието на обща стратегия и политики за управлението на човешките ресурси. Политиките в тази област са насочени към постигане на отговорност и съпричастност на персонала при изпълнение на поставените цели и задачи, като висшето ръководство се стреми да оказва подкрепа на средния ръководен състав и служителите за реализиране управленските приоритети на Групата.

Целите на стратегията и политиките за развитие на човешките ресурси са следните:

- Задържане и развитие на служителите с висок потенциал, чрез планиране на кариерата и въвеждане на бонусни системи за заплащане;
- Подбор на нови служители с значителен потенциал и ориентация към резултатите;
- Разширяване обхвата на стажантските програми;
- Подобряване на комуникационните връзки между отделните организационни звена;
- Разработване и внедряване на системи за управление на кариерното развитие на ключовите служители;
- Разработване на програма за въвеждащо обучение на новоназначени служители.

Групата прилага адекватни критерии при подбора на персонала и разполага с професионален и мотивиран екип, който да преследва изпълнението на стратегическите и оперативните й цели. Създадена е организация за справедлива оценка на индивидуалния и екипен принос на служителите, както и степента на удовлетвореност на персонала. Групата инвестира в своите служители като им предлага адекватни програми за обучение и изграждане на необходимите професионални и ръководни умения. Политиката на Групата е насочена към осигуряване на безопасни здравословни условия на труд, адекватна система на възнаграждения и мотивация, възможности за професионално развитие.

През последните няколко години числеността на персонала значително намалява. Но докато през предходните години намалението се дължи на факта, че Дружеството-майка продава участията си в редица дъщерни дружества, то през 2008 и 2009 година то в голяма степен се обяснява с продажбата на част оперираните търговски обекти (виж също *Преглед на дейността*). Към края на 2009 година числеността на персонала на Групата е 1,923 души, като основната част от служителите са заети в Дружеството-майка (1,520 души). Сред другите компании в Групата, с най-голям брой служители към края на 2009 година е Нафтекс Петрол ЕООД (286 души).

Информация за членовете на управителните органи

В съответствие с изискванията на чл. 187д и 247 от Търговския закон, Петрол АД представя следната информация за членовете на своите управителни органи:

- Изплатените и получени през годината възнаграждения на членовете на УС и НС възлизат съответно на 0.9 млн. лв. (0.5 млн. евро) и 0.4 млн. лв. (0.2 млн. евро);
- Калоян Кършев притежава 3,480 броя акции на Петрол АД. Никой от останалите членовете на управителните органи на Дружеството-майка не притежава акции на Петрол АД;
- Уставът на Петрол АД не предвижда конкретни права на членовете на УС и НС да придобиват акции и облигации на Дружеството-майка;

- Участието на членовете на НС и УС в търговски дружества като неограничено отговорни съдружници, притежаването на повече от 25% от капитала на друго дружество, както и участието им в управлението на други дружества или кооперации като прокуристи, управители или членове на съвети е както следва:

  Митко Събев – председател е на Съвета на директорите (СД) на Транс Оператор АД, член на СД на Петрол Холдинг АД, Федерал България Мениджмънт АД, Транскарт Паймънт Сървисиз ЕАД, Спортелит АД, ПСФК Черноморец – Бургас АД, Елит Петрол ЕАД, член на СД и изпълнителен директор на Риал Естейт Поморие АДСИЦ, член на СД и изпълнителен директор на Бутилираща Компания Извор АД, управител на Рос Ойл ЕООД и ГД по ЗЗД Балкански Нефтен Консорциум, представляващ Петрол Холдинг АД, като председател на СД на Трансинвестмънт АДСИЦ. Митко Събев притежава 47.5% от капитала на Петрол Холдинг АД, 98% от капитала на Ефектен унд финанц – имоти АДСИЦ, 100% от капитала на Спортелит ЕАД;

  Стоян Кръстев – председател е на СД на Юрекс Консулт АД и Еврокапитал България АД, член на СД на Петрол Холдинг АД, член на УС на Сдружение Национална асоциация семейство, председател на Сдружение Съюз на частните фирми в петролния бизнес, управител на Адвокатско дружество Тони Кръстев. Притежава 50% от капитала на Фина Ко ООД, 50% от капитала на Пас Консулт ООД, 50% от капитала на Адвокатско дружество Тони Кръстев, 50.506% от капитала на Пещоремонт АД;

  Иван Нейков – председател е на УС на Сдружение Балкански институт по труда и социалната политика, член на УС на Сдружение Институт за регионални стопански изследвания и Фондация Обществена политика, член на СД на Хюман Пауър АД. Няма участия над 25% в капитала на други дружества;

  Денис Ершов – член е на СД на Петрол Холдинг АД. Притежава 47.5% от капитала на Петрол Холдинг АД;

  Светослав Йорданов – член е на УС на Фондация Свети Никола, Фондация Пантелеймон и Сдружение Българска петролна и газова асоциация, представляващ Петрол АД като член на СД на Петрол Инженеринг АД и Елит Петрол ЕАД. Притежава 50% от капитала на Албатрос Турс ЕООД, 50% от капитала на Специализирана хирургична клиника за активно лечение Свети Пантелеймон и 25% от капитала на С.М.М. АД;

  Цветан Димитров – управител е на Адакта ООД и Стар - 99 - Цветан Иванов ЕТ. Притежава 100% от капитала на Стар - 99 - Цветан Иванов ЕТ и 50% от капитала на Адакта ООД;

  Калоян Кършев – не участва в управителните или контролните органи на други дружества и не е прокурист на друго юридическо лице. Няма участия над 25% в капитала на други дружества;

  Иван Костадинов – управител е на Иконотек Инженеринг ООД и Иконотек Дивелъпмънт ООД. Няма участия над 25% в капитала на други дружества;

  Светодар Йосифов – председател е на УС на Сдружение Общество на българските студенти във Великобритания, управител на Кейс Стади Лаб ЕООД. Притежава 33.2% от капитала на Сондажи ООД, 34% от капитала на ТСМ Сондажи ООД и 100% от капитала на Кейс Стади Лаб ЕООД;

  Неделчо Янакиев – председател е на Сдружение Про Про Арт, член на УС на Фондация Свети Пантелеймон, управител на АнБМ ЕООД. Притежава 100% от капитала на АнБМ ЕООД.

През 2009 година няма сключени сделки с членове на съвети, които излизат извън обичайната дейност на Дружеството-майка или съществено се отклоняват от пазарните условия.

6. Събития след края на отчетния период

Събитията, настъпили след края на отчетния период и преди датата на изготвяне на годишния доклад за дейността на Групата, са подробно оповестени в бележка 40 към консолидираните финансови отчети към 31 декември 2009 година.

Перспективи за бъдещо развитие

Очакванията на Ръководството на Групата са, че и през следващата година в резултат на икономическата криза ще се затвърди тенденцията за окрупняване на пазара на дребно и за изостряне на конкуренцията между големите играчи. Трудните пазарни условия ще принудят част от по-дребните независими търговци да излязат от бизнеса с горива. Промените в нормативната уредба и по-конкретно изискванията заложени в ЗАДС, ЗЗЗНН и ЗВАЕИБ ще продължат да влияят в посока увеличение на крайните цени на горивата. Така например в съответствие с изискванията на ЗВАЕИБ се очаква до края на април 2010 година всички търговски обекти на Групата да започнат да предлагат дизелово гориво с минимум 2% съдържание на биодизел. В посока увеличение на продажната цена се очаква да бъде и влиянието на цените на горивата на международните пазари, както и промяната на курса на долара.

Плановете за бъдещото развитие на дейността на Групата са тясно свързани с изложените очаквания за промените в пазарната среда. През 2010 година ще продължи преструктурирането на дейностите в рамките на Групата. Стъпка в тази насока ще бъде планираното прехвърляне собствеността на част от търговските обекти от Дружеството-майка към някои от дъщерните дружества. Целта е да бъде разграничено оперативното управление на дейността от дейността по управлението на активите в Групата.

През 2010 година Групата ще продължи да развива своята програма за диверсификация на собственит търговски обекти, като за управление ще бъдат предложени още бензиностанции. Следвайки стратегията за разширяване на пазарния дял на пазара на дребно; Групата планира да привлече още 20 нови обекта под флага на Петрол по програмата за франчайзинг. Във връзка с изпълнението на корпоративната политика по качество и околна среда, Групата ще започне изграждането на енергоспестяващи системи по съществуващите обекти. С оглед на тенденцията към все по-масово пренасочване на потребителите към метана като по-евтино гориво, Групата предвижда изграждане на няколко допълнителни модула за продажба на метан.

Продуктовата стратегия на Групата за 2010 година ще е фокусиране върху крайния клиент и налагането на продуктите със собствен бранд - Blue Force Gas, бензин 96 Extra Force и Pro Force дизел. Усилията ще бъдат насочени към привличането на нови клиенти и изграждане на група от лоялни корпоративни клиенти, които да увеличат своя дял в общия обем на продажби в търговските обекти.

По отношение на търговията на едро целта е разширяване на пазарното присъствие посредством увеличение на реализираните обеми. През 2010 година ще продължи приоритетното развитие на дейността съхранение на горива.Групата възнамерява да продължи инвестирането в модернизирането, подмяната и реконструкцията на съоръженията, разположени на територите на петролните бази. Предвидените инвестиции ще имат за резултат не само спазването на екологичните изисквания, но и намаляването на технологичните загуби от експлоатацията на съоръженията.

Корпоративно управление

В своята дейност, Ръководството на Дружеството-майка следва и изпълнява приетата *Програма за добро корпоративно управление* (Програмата). Ръководството счита, че спазването на най-високите стандарти за корпоративно управление е от съществено значение за поддържането на доброто име на Дружеството и за резултатите от неговата дейност.

Програмата за добро корпоративно управление на Петрол АД е изготвена в съответствие с действащото българско търговско законодателство, принципите на корпоративно управление на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие, приетите от Комисията за финансов надзор международно признати стандарти за добро корпоративно управление, Кодекса на корпоративното управление, приет от Съвета на директорите на Българска Фондова Борса – София, Устава на Петрол АД и правилата за работа на управителните органи на Дружеството.

Програмата е актуализирана на заседание на Управителния съвет (УС) проведено на 30 март 2010 година[18], като нейното приложение се контролира от Надзорния съвет на Петрол АД. В Програмата са посочени основните принципи и политики на Дружеството, към които трябва да се придържат неговите управителни органи, за да постигнат поставените в Програмата цели, а именно:

- Защита правата на акционерите и гарантиране на равнопоставеност помежду им (включително на миноритарните и чуждестранни акционери);
- Своевременно и точно разкриване на информация по всички въпроси свързани с Петрол АД съгласно изискванията на Закона за публично предлагане на ценни книжа, Закона срещу пазарни злоупотреби с финансови инструменти и актовете по прилагането им;
- Осигуряване на стратегическо управление на Дружеството, ефикасен контрол върху управлението на УС и отчетността на УС и Надзорния съвет (НС) пред Общото събрание на акционерите (ОСА);
- Изграждане на интерактивна връзка между Ръководството на Дружеството и неговите акционери и потенциални инвеститори.

Основните принципи на Програмата за добро корпоративно управление на Петрол АД са представени по-долу.

Права на акционерите

Програмата ясно формулира правата на акционерите на Дружеството и задачата на мениджърския екип е да следи за тяхното гарантиране. Акционерите на Петрол АД имат право:

- На участие и на глас в ОСА;
- На равнопоставено третиране в ОСА;
- Да отправят искане за свикване и провеждане на редовни и извънредни ОСА;
- На достъп до писмените материали, свързани с дневния ред на ОСА;
- На достъп до протоколите от проведените ОСА;
- Да правят предложения за избор на член на НС и да гласуват по предложенията за избор на членове;
- На участие в разпределението на печалбата на Дружеството съразмерно на капиталовото им участие;

[18] Програмата е одобрена и приета с решение на УС на 10 април 2003 година

- Редовно и своевременно да получават информация относно корпоративни събития, свързани с дейността на Дружеството и състоянието му;
- Да участват при увеличаването на капитала на Дружеството и търгови предложения.

Система на управление

Петрол АД е възприел двустепенна система на управление и има Управителен и Надзорен съвет.

Управителен съвет

Дружеството се управлява и представлява от петчленен УС, чийто членове се избират от НС за срок от 5 години.

УС има правомощия да съставя и предлага за одобрение от ОСА годишния отчет и баланса на Дружеството; да приема планове и програми за дейността на Дружеството; да предлага на ОСА увеличаване или намаляване на капитала на Дружеството; да избира и освобождава изпълнителните директори; да избира и освобождава председателя и заместник-председателя на УС; да назначава по трудов договор директора за връзка с инвеститорите и да съдейства на същия при упражняване на функциите му, както и да контролира тяхното изпълнение;да приема управленско-организационната структура на Дружеството, устройствен правилник и други вътрешни за Дружеството документи; да открива и закрива клонове и да взема решения за участие или прекратяване на участие в компании в страна и чужбина; да взема решение за сключване на сделки по чл.114, ал.1 от ЗКППЦК, в случаите когато е овластен за това от ОСА и други.

УС взема решения с квалифицирано мнозинство от 3/4 от всички членове, с изключение на случаите, когато се вземат решения за които се иска единодушно решение на членовете на УС. УС провежда редовни заседания най-малко веднъж месечно и докладва за дейността си пред Надзорния съвет най-малко веднъж на три месеца.

УС приема правилник за дейността си, в който точно и ясно са определени неговите правомощия, задължения и функции.

Надзорен съвет

НС администрира и наблюдава УС на Дружеството за съответствие на дейността му със закона, Устава и решенията на ОСА. Надзорният съвет е колективен орган, който се избира от ОСА и е пряко подчинен и докладва на ОСА.

НС е с мандат от 5 години, като най-малко 1/3 от неговите членове трябва да бъдат независими лица по смисъла на Закона за публично предлагане на ценни книжа.

НС осъществява общ и непрекъснат контрол върху дейността на Дружеството, проверява годишните финансови отчети и доклада за дейността на Дружеството, представя на ОСА писмени годишни доклади с крайните резултати от проверките и анализите на дейността, назначава и освобождава членовете на УС; одобрява финансовите планове и инвестиционните програми на Дружеството, одобрява овластяването от УС на изпълнителните директори да представляват Дружеството; определя броя на изпълнителните директори на Дружеството, одобрява финансовите планове и инвестиционните програми на Дружеството и други.

НС се събира на редовни заседания най-малко веднъж на три месеца и докладва за дейността си пред ОСА. НС взема решенията си в съответствие с правомощията предоставени му от ОСА, Устава и действащото законодателство.

Членовете на УС и НС могат да бъдат преизбирани без ограничения.

Възнагражденията на членовете на НС и УС се определят от ОСА, като при определяне на техния размер трябва да се вземе в предвид отговорността, ангажираността и съпричастността на членовете в управлението на Дружеството.

Разкриване на информация

Петрол АД в качеството си на публична българска компания представя на Комисията по финансов надзор и Българска Фондова Борса – София периодични отчети и уведомления за вътрешна информация по смисъла на Закона срещу пазарни злоупотреби с финансови инструменти в законово определените срокове. Дружеството разкрива регулярна информация едновременно и на обществеността по начин, който осигурява достигането ѝ до възможно най-широк кръг лица едновременно, и по начин, който не ги дискриминира. За целта Дружеството използва услугите на Сервиз финансови пазари ЕООД, което осигурява ефективно разпространение на регулярната информация до обществеността във всички държави членки на ЕС. Дружеството изготвя и представя индивидуални и консолидирани тримесечни финансови отчети, годишни финансови отчети и годишен доклад за дейността, като УС представя последните за проверка на НС и на избрания от ОСА регистриран одитор. Избраният от ОСА регистриран одитор следва да бъде независим от управителния съвет и в частност от изпълнителния директор на Дружеството и следва да действа независимо от акционерите, които са го избрали.

Съгласно условията на публикувания проспект за емитираните през октомври 2006 година еврооблигации, Дружеството изготвя и представя на банката-довереник по емисията (The Bank of New York) и на облигационерите консолидирани тримесечни и годишни финансови отчети и годишен доклад за дейността.

Управителните органи на Дружеството и директорът за връзки с инвеститорите следва да осигуряват лесен и своевременен достъп на акционери и инвеститори до информацията, на която те имат право по закон в качеството им на акционери и/или инвеститори, с цел информирано упражняване на правата на акционерите и вземане на обосновани инвестиционни решения.

Информацията, която Дружеството представя на Комисията по финансов надзор и на обществеността, следва да бъде включена и на интернет страницата на Дружеството за запознаване с нея от страна на акционерите и лицата, проявили интерес да инвестират в ценните книжа на Дружеството.

Контрол върху изпълнението на Програмата

Контрол върху изпълнението на програма за добро корпоративно управление се осъществява от страна на УС на Дружеството. Ефективността на програмата се оценява от управителния съвет на Дружеството веднъж годишно, като резултатите от оценката, както и предложените мерки за подобряване и разширяване на програмата трябва да бъдат отразени в годишния отчет, който Дружеството предоставя на Комисията по финансов надзор и Българска Фондова Борса – София.

С оглед подобряването и разширяването на Програмата, УС следи тенденциите в теорията, практиката и законодателството в областта на корпоративното управление, което гарантира своевременното информиране на Дружеството по въпросите в областта и актуализиране на Програмата.

Екологични ангажименти

След приватизацията си през 1999 година, Петрол АД започва изпълнението на инвестиционна програма, имаща за цел да приведе обектите на Дружеството в съответствие с изискванията на най-добрите екологични практики в страните от ЕС. Бизнесът на Групата включва редица дейности, които се регулират от приетите в страната нормативни актове за околната среда, здравеопазването и безопасността, включително исторически натрупаните екологични ангажименти, свързани с нанесени в миналото вреди върху околната среда, съхранението и търговията с петролни продукти, замърсяването на почвата и подпочвените води, управлението на отпадъците, водоснабдяването, управлението на отпадните води, газовите емисии в атмосферата, използването и изхвърлянето на опасни материали, използването на земята и изискванията за планиране, включително обществени въпроси свързани с изграждането на нови бензиностанции на нови терени.

Основните закони, които оформят рамката за опазването и развитието на околната среда са Законът за защита на околната среда, Законът за водите, Законът за управление на отпадъците, Законът за чистотата на атмосферния въздух, Законът за подземните богатства, Законът за опазване на почвата от замърсяване, ЗВАЕИБ, както и подзаконовите нормативни актове за тяхното прилагане. Като част от подготовката на България за присъединяването й към ЕС, всички изброени закони са синхронизирани със стандартите на съюза. Всяко неизпълнение на законовите изисквания от страна на Петрол АД или неговите дъщерни дружества може да бъде основание за подвеждане под административна и/или гражданска отговорност.

По отношение на бензиностанциите притежавани от Групата, българското законодателство изисква отделянето на емисии във водата, въздуха, почвата и шума да бъдат наблюдавани и регистрирани, както и да бъдат предприети действия за минимизирането на подобни емисии и превръщането им в безвредни. Съгласно тези нормативни изисквания:

- Въздушните емисии се наблюдават за прах, водороден сулфид, серен диоксид, азотен диоксид, оловен аерозол, амоняк, карболова киселина и въглеводород;
- Водните емисии се контролират за температура, киселинност, съдържане на кислород, електропроводимост, мътност, фосфати, мед, цинк, олово и петролни продукти;
- Заобикалящата почва се изследва за киселинност, амониева селитра, мед, хлориди, фосфати, цинк, олово и петролни продукти;
- Измерват се нивата на шума.

Групата е в съответствие във всички съществени аспекти с изискванията за околната среда, които са текущо приложими към дейността на дружествата в нея. Ръководството на Групата счита, че след извършване на планираните допълнителни инвестиции, дружествата ще продължат да изпълняват бъдещите екологични изисквания. Намеренията на Ръководството са и за в бъдеще дейността на Групата да продължи да бъде в съответствие с екологичните изисквания, като се предотвратява замърсяването на околната среда, изпреварвайки нормативните изисквания.

Регенериране на емисиите на летливи органични съединения

Една от основните насоки, в която Групата е инвестирала и ще продължава да инвестира е привеждането в съответствие с изискванията на българското и европейското законодателство за контрол на летливите органични съединения (ЛОС). ЛОС представляват съединения, съдържащи въглерод, който се изпарява във въздуха. Такива ЛОС се отделят от някои петролни продукти. Директива 94/63/ЕС (Директивата) на Европейския съюз определя лимити за нивата на емисиите на ЛОС, които се отделят при съхранение и дистрибуция на петролни продукти. Директивата е транспонирана в българското законодателство, чрез Наредба № 16 от 12 август

1999 година за ограничаване емисиите на ЛОС при съхранение, товарене или разтоварване и превоз на бензини.

Нормативните актове поставят много сериозни изисквания към бензиностанциите, терминалите за съхранение на горива и автоцистерните, превозващи горивата. В съответствие с техните стандарти, резервоарите на бензиностанциите се изграждат с двойни стени с инертна течност между тях, поставят се нивомерни системи, реагиращи и на най-малката промяна в нивото на горивото и се инсталират системи за обратно връщане на парите в автоцистерната при разтоварване на горивото. По този начин се минимизират всички възможности за евентуални течове или замърсяване на атмосферата с въглеводороди.

За привеждане в съответствие с екологичните норми, в петролните бази се извършват реконструкции на терминалите за товарене и съхранение на горива. В резервоарите се монтират плаващи покриви, ограничаващи до минимум изпаренията, изграждат се нови естакади за долно пълнене на автоцистерните със система за регенериране на върнатите от обектите пари.

Съгласно изискванията на Директива 94/63/ЕС автоцистерните за превоз на горива следва да отговарят на високи критерии за екологичност, за да могат да товарят и разтоварват, осигурявайки необходимите минимални стойности за емисии на въглеводороди в атмосферата. Групата изпълни тези изисквания, като закупи 36 нови бензиновози и газовози от IVECO Spa и Mercedes, които напълно отговарят на изискванията на Директивата и покриват нормите на най-високия европейски стандарт за сигурност и защита на околната среда - Евро 3. Стандартът налага спазването на значителни ограничения по отношение на шумовите характеристики и количеството отработени газове, като се определят ниски нива за отделяне на азотни и въглеродни окиси и въглеводороди.

С оглед насърчаването на потреблението на биогорива и други възобновяеми източници в транспорта и съгласно приетите промени в ЗВЛЕИБ, от 1 март 2010 година Групата започва да предлага горива за дизелови двигатели с минимум 2% съдържание на биодизел.

ISO сертифициране

През декември 2004 година, Ръководството на Групата взема решение да сертифицира Дружеството-майка и дъщерното дружеството Нафтекс Петрол ЕООД съгласно стандартите за управление на качеството ISO 9001:2000 и системата за управление на околната среда ISO 14001:1996, което потвърждава ангажимента на Ръководството за прилагане на най-добрите европейски практики при управлението на процесите. Процесът включва подготовката, документирането и прилагането на писмени правила и процедури, както и проверката на процедурите от независима трета страна. През октомври 2007 година, двете дружества получават сертификат по ISO 9001:2000. Ръководството продължава изпълнението на поетите ангажименти за посрещане изискванията на стандарта ISO 14001:1996.

ДОКЛАД НА НЕЗАВИСИМИЯ ОДИТОР
ВЪРХУ КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСОВИ ОТЧЕТИ

Deloitte.

Deloitte Audit OOD
UIC 121145199
103, Al. Stambolijski Blvd.
1303 Sofia
Bulgaria

Tel: +359 (2) 80 23 300
Fax: +359 (2) 80 23 350
www.deloitte.bg

Делойт Одит ООД
ЕИК 121145199
бул."Ал.Стамболийски" 103
София 1303
България

Тел: +359 (2) 80 23 300
Факс: +359 (2) 80 23 350

ДОКЛАД НА НЕЗАВИСИМИЯ ОДИТОР

До акционерите на
Петрол АД

Доклад върху консолидирания финансов отчет

1. Ние извършихме одит на приложения консолидиран финансов отчет на Петрол АД ("Дружеството-майка") и неговите дъщерни дружества (общо "Групата"), включващ консолидирания отчет за финансовото състояние към 31 декември 2009, консолидирания отчет за всеобхватния доход, консолидирания отчет за измененията в капитала и консолидирания отчет за паричните потоци за годината, приключваща на тази дата, както и обобщеното оповестяване на съществените счетоводни политики и другите пояснителни приложения.

Отговорност на ръководството за консолидирания финансов отчет

2. Отговорността за изготвянето и достоверното представяне на този консолидиран финансов отчет в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), приети от Европейския съюз, се носи от ръководството. Тази отговорност включва: разработване, внедряване и поддържане на система за вътрешен контрол, свързана с изготвянето и достоверното представяне на финансовия отчет, който да не съдържа съществени неточности, отклонения и несъответствия, независимо дали те се дължат на измама или на грешка; подбор и приложение на подходящи счетоводни политики; и изготвяне на приблизителни счетоводни оценки, които да са разумни при конкретните обстоятелства.

Отговорност на одитора

3. Нашата отговорност се свежда до изразяване на одиторско мнение върху този консолидиран финансов отчет, основаващо се на извършения от нас одит. С изключение на посоченото в параграф 7 по-долу, нашият одит бе проведен в съответствие с професионалните изисквания на Международните одиторски стандарти. Тези стандарти налагат спазването на етичните изисквания, както и одитът да бъде планиран и проведен така, че ние да се убедим в разумна степен на сигурност доколко консолидираният финансов отчет не съдържа съществени грешки.

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu, a Swiss Verein, and its network of member firms, each of which is a legally separate and independent entity. Please see www.deloitte.com/about for a detailed description of the legal structure of Deloitte Touche Tohmatsu and its Member Firms. Please see www.deloitte.com/bg/about for a detailed description of the legal structure of Deloitte Bulgaria.
Делойт се отнася към едно или повече дружества - членове на Делойт Туш Томацу, сдружение регистрирано в Швейцария, както и към мрежата от дружества - членове, всяко от които е юридически самостоятелно и независимо лице. За детайлна информация относно правната структура на Делойт Туш Томацу и дружествата - членове, моля посетете www.deloitte.com/about. За детайлна информация относно правната структура на Делойт България, моля посетете www.deloitte.com/bg/about.

Member of Deloitte Touche Tohmatsu

4. Одитът включва изпълнението на процедури с цел получаване на одиторски доказателства относно сумите и оповестяванията, представени в консолидирания финансов отчет. Избраните процедури зависят от преценката на одитора, включително оценката на рисковете от съществени неточности, отклонения и несъответствия в консолидирания финансов отчет, независимо дали те се дължат на измама или на грешка. При извършването на тези оценки на риска одиторът взема под внимание системата за вътрешен контрол, свързана с изготвянето и достоверното представяне на консолидирания финансов отчет от страна на Групата, за да разработи одиторски процедури, които са подходящи при тези обстоятелства, но не с цел изразяване на мнение относно ефективността на системата за вътрешен контрол на Групата. Одитът също така включва оценка на уместността на прилаганите счетоводни политики и разумността на приблизителните счетоводни оценки, направени от ръководството, както и оценка на цялостното представяне в консолидирания финансов отчет.

5. Считаме, че извършеният от нас одит предоставя достатъчна и подходяща база за изразеното от нас одиторско мнение.

База за квалификация

6. В търговски и други вземания в размер на 78,246 хил. лв. към 31 декември 2009 и 77,405 хил. лв. към 31 декември 2008 са включени различни просрочени вземания в размер на 31,289 хил. лв. към 31 декември 2009, от които просрочени над 360 дни 11,306 хил. лв. и 27,910 хил. лв. към 31 декември 2008, от които просрочени над 360 дни 7,250 хил. лв. Съществуват индикации за обезценка на просрочените вземания, но към 31 декември 2009 и 2008 Групата не е извършила анализ и преглед на вземанията си за обезценка и съответно не е начислила такава в приложения консолидиран финансов отчет. Следователно, ние не бяхме в състояние да оценим ефекта от непризнатата провизия за загуба от обезценка на просрочените вземания в приложения консолидиран финансов отчет.Според нас Групата трябва да изчисли и отчете подходящ размер на провизия за обезценка на просрочените вземания в съответствие с изискванията на МСС 39 Финансови инструменти: Признаване и оценяване.

7. Както е оповестено в бележка 26 към приложения консолидиран финансов отчет Групата, чрез едно от дъщерните си дружества, реализира сделки на Българската фондова борса (БФБ) в следствие на които придобива собствени акции. В резултат на тези сделки е реализирана нетна печалба в размер на 585 хил. лв. за 2009 година и нетна загуба в размер на 253,045 хил. лв. за 2008 година, отчетени директно в капитала за сметка на неразпределената печалба. Тъй като обемът на търгувани акции на БФБ, изключвайки сделките между свързани лица, е сравнително незначителен спрямо общия обем на търгуваните акции, използваните цени може да не са представителни за целите на оценката на отчетените резултати от търговия през 2009 и 2008 година. В резултат на това, ние не успяхме да се убедим в достатъчна степен на сигурност, чрез други независими източници, дали отчетените печалби и загуби от търговия със собствени акции през 2009 и 2008 година, както и натрупаните загуби в размер на 80,679 хил. лева към 31 декември 2009 година и съответните ефекти и оповестявания към тях са достоверно представени в консолидирания финансов отчет.

Квалифицирано мнение

8. По наше мнение, с изключение на ефекта върху консолидирания финансов отчет от посоченото в параграф 6 по-горе, и на ефекта от възможните корекции, които биха били необходими, ако бяхме в състояние да получим достатъчна увереност относно посоченото в параграф 7 по-горе, консолидираният финансов отчет представя достоверно, във всички съществени аспекти, финансовото състояние на Групата към 31 декември 2009, както и нейните финансови резултати от дейността и паричните потоци за годината, приключваща на тази дата, в съответствие с МСФО, приети от Европейския съюз.

Обръщане на внимание

9. Без да изразяваме повече резерви, обръщаме внимание на следното:

   а) Както е оповестено в бележка 40 към приложения консолидиран финансов отчет, през януари 2010 Националната агенция за приходите налага запор върху банкова сметка на Дружеството - майка в размер на 6,012 хил. лв., вследствие на издаден на Дружеството - майка данъчен облагателен акт. Заключенията на данъчно облагателния акт са в процес на съдебно обжалване. Ръководството на Групата, както и неговите адвокати, вярват в положителния изход на делото, поради което към 31 декември 2009 не са начислени провизии съгласно МСС 37 Провизии, условни пасиви и условни активи.

   б) Както е оповестено в бележка 36 към приложения консолидиран финансов отчет през 2010 и 2011 година предстои изплащане на облигационен и банкови заеми в размер на 242,415 хил. лв. В резултат на глобалната финансова и икономическа криза, в българската икономика се наблюдава спад в икономическо развитие, който засяга широк кръг от индустриални сектори. Това води до намаляване възможностите за финансиране и влошаване на икономическата среда, в която Групата оперира. Поради това, приложението на принципа за действащо предприятие, поддържането на ликвидността на Групата, както и размера на загубите от обезценка са в пряка зависимост от успешното изплащане или рефинансиране на падежиращите заеми, както и от възможността клиентите на Групата да изплатят задълженията си в съответствие с договорените условия през следващите отчетни периоди.

Доклад върху други правни и регулаторни изисквания – Годишен консолидиран доклад за дейността на Групата съгласно чл. 33 от Закона за счетоводството

10. Съгласно изискванията на Закона за счетоводството, чл. 38, алинея 4, ние прегледахме приложения годишен консолидиран доклад за дейността на Групата, изготвен от ръководството на Групата. Годишният консолидиран доклад за дейността на Групата не е част от консолидирания финансов отчет на Групата или от индивидуалния финансов отчет на Дружеството-майка. Историческата финансова информация, представена в годишния консолидиран доклад за дейността на Групата, съставен от ръководството, съответства в съществените си аспекти на финансовата информация, която се съдържа в годишния консолидиран финансов отчет на Групата към 31 декември 2009, изготвен на база МСФО, приети от Европейския съюз. Отговорността за изготвянето на Консолидирания годишен доклад за дейността на Групата от 20 май 2010 се носи от ръководството на Групата. Съгласно изискванията на Закона за счетоводството, чл. 33, ал. 5, годишният индивидуален доклад за дейността и годишният консолидиран доклад за дейността могат да бъдат изготвени и представени заедно, като в този случай специфична информация трябва да бъде включена за дружествата, които образуват Групата като цяло. Ръководството е избрало да изготви само годишен консолидиран доклад за дейността.

Deloitte Audit
Делойт Одит ООД

Силвия Пенева
Управител
Регистриран одитор
София
21 май 2010

Специализирано одиторско предприятие
София
Рег. №033
"Делойт Одит" ООД

КОНСОЛИДИРАНИ ФИНАНСОВИ ОТЧЕТИ

КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2009 ГОДИНА

КОНСОЛИДИРАН ОТЧЕТ ЗА ВСЕОБХВАТНИЯ ДОХОД
за годината, приключваща на 31 декември 2009

	Бележка №	31 декември 2009 хил. лв.	31 декември 2008 хил. лв.
Приходи от продажби	*6*	1,015,898	1,365,636
Други приходи	*7*	8,918	393,829
Отчетна стойност на продадени стоки	*8*	(926,762)	(1,241,680)
Разходи за материали	*9*	(7,517)	(12,703)
Разходи за външни услуги	*10*	(39,062)	(48,033)
Разходи за персонала	*11*	(22,850)	(25,864)
Разходи за амортизация	*16*	(18,211)	(20,625)
Обезценка	*12*	194	(2,741)
Други разходи	*13*	(8,066)	(13,874)
Финансови приходи	*14*	3,916	9,965
Финансови разходи	*14*	(22,735)	(153,251)
Дял от печалбата на асоциирани дружества	*17*	289	851
Печалба (загуба) преди данъци		(15,988)	251,510
Приход (разход) за данък	15	849	(25,327)
Печалба (загуба) за годината		**(15,139)**	**226,183**
Принадлежаща на:			
Собствениците на Дружеството-майка		(15,038)	226,221
Неконтролиращо участие		(101)	(38)
Общо всеобхватен доход за годината		**(15,139)**	**226,183**
Доход (загуба) на акция (лева)	34	**(0.24)**	**2.63**

Тези консолидирани финансови отчети са одобрени от името на Петрол АД от:

Цветан Димитров
Изпълнителен директор

Десислава Тодорова
Главен счетоводител

20 май 2010 година

Силвия Пенева
Регистриран одитор
21 май 2010 година

(Бележките от страница 60 до страница 109 са неразделна част от съдържанието на тези консолидирани финансови отчети)

КОНСОЛИДИРАН ОТЧЕТ ЗА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ
към 31 декември 2009 година

	Бележка №	31 декември 2009 хил. лв.	31 декември 2008 хил. лв.
Нетекущи активи			
Имоти, машини и съоръжения и нематериални активи	*16*	168,173	167,338
Инвестиции в асоциирани дружества	*17*	15,299	15,776
Репутация	*19*	18,297	18,297
Вземания по лихвени заеми	*20*	21,034	28,922
Други вземания	*21*	-	274
Общо нетекущи активи		222,803	230,607
Текущи активи			
Материални запаси	*22*	55,902	45,912
Вземания по лихвени заеми	*20*	35,961	7,989
Търговски и други вземания	*23*	78,246	77,405
Парични средства	*24*	18,549	23,318
Нетекущи активи, държани за продажба	*25*	-	3,807
Общо текущи активи		188,658	158,431
Общо активи		**411,461**	**389,038**
Собствен капитал			
Основен капитал	*26*	63,566	63,471
Резерв от преминаване към МСФО	*27*	20,657	21,780
Законови резерви		18,864	18,864
Натрупана загуба		(80,679)	(67,395)
Общо капитал, принадлежащ на собствениците на Дружеството-майка		22,408	36,720
Неконтролиращо участие		(101)	-
Общо капитал и резерви		22,307	36,720
Нетекущи пасиви			
Задължения по лихвени заеми	*28*	195,505	195,002
Задължения по финансов лизинг	*29*	3,935	5,884
Задължения за обезщетения при пенсиониране	*30*	205	325
Отсрочени данъчни пасиви	*15*	45	2,297
Общо нетекущи пасиви		199,690	203,508

КОНСОЛИДИРАН ОТЧЕТ ЗА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ
към 31 декември 2009 година (продължение)

	Бележка №	31 декември 2009 хил. лв.	31 декември 2008 хил. лв.
Текущи пасиви			
Търговски и други задължения	*31*	171,695	136,183
Задължения по лихвени заеми	*28*	15,290	9,194
Задължения по финансов лизинг	*29*	1,746	1,989
Деривативни задължения	*32*	-	205
Задължения за обезщетения при пенсиониране	*30*	35	46
Дължими данъци върху доходите	*33*	698	1,193
Общо текущи пасиви		189,464	148,810
Общо пасиви		389,154	352.318
Общо собствен капитал и пасиви		**411,461**	**389,038**

Тези консолидирани финансови отчети са одобрени от името на Петрол АД от:

Цветан Димитров
Изпълнителен директор

Десислава Тодорова
Главен счетоводител

20 май 2010 година

Силвия Пенева
Регистриран одитор
21 май 2010 година

София
Рег. №033
"Делойт Одит" ООД

(Бележките от страница 60 до страница 109 са неразделна част от съдържанието на тези консолидирани финансови отчети)

КОНСОЛИДИРАН ОТЧЕТ ЗА ИЗМЕНЕНИЯТА В КАПИТАЛА
за годината, приключваща на 31 декември 2009

	Капитал, принадлежащ на собствениците на Дружеството-майка					Неконтр. участие	Общо капитал
	Основен капитал	Резерв от прем. към МСФО	Законови резерви	Натр. загуба	Общо		
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Салдо на 1 януари 2008 година	**103,623**	**28,137**	**18,864**	**(46,928)**	**103,696**	**38**	**103,734**
Печалба за годината	-	-	-	226,221	226,221	(38)	226,183
Общо всеобхватен доход	**-**	**-**	**-**	**226,221**	**226,221**	**(38)**	**228,183**
Обратно изкупени собствени акции	(40,152)	-	-	(253,045)	(293,197)	-	(293,197)
Резерв на отписани активи	-	(6,357)	-	6,357	-	-	-
Салдо на 31 декември 2008 година	**63,471**	**21,780**	**18,864**	**(67,395)**	**36,720**	**-**	**36,720**
Загуба за годината	-	-	-	(15,038)	(15,038)	(101)	(15,139)
Общо всеобхватен доход	**-**	**-**	**-**	**(15,038)**	**(15,038)**	**(101)**	**(15,139)**
Продадени собствени акции	95	-	-	585	680	-	680
Отписано задължение за дивиденти	-	-	-	46	46	-	46
Резерв на отписани активи	-	(1,123)	-	1,123	-	-	-
Салдо на 31 декември 2009 година	**63,566**	**20,657**	**18,864**	**(80,679)**	**22,408**	**(101)**	**22,307**

Тези консолидирани финансови отчети са одобрени от името на Петрол АД от:

Цветан Димитров
Изпълнителен директор

Десислава Тодорова
Главен счетоводител

20 май 2010 година

Силвия Пенева
Регистриран одитор
21 май 2010 година

(Бележките от страница 60 до страница 109 са неразделна част от съдържанието тези консолидирани финансови отчети)

КОНСОЛИДИРАН ОТЧЕТ ЗА ПАРИЧНИТЕ ПОТОЦИ
за годината, приключваща на 31 декември 2009

	31 декември 2009 хил. лв.	31 декември 2008 хил. лв.
Парични потоци от оперативна дейност		
Нетна печалба (загуба) преди облагане с данъци	(15,988)	251,510
Корекции за:		
Амортизации на имоти, машини, съоръжения и нематериални активи	18,211	20,625
Разходи за лихви и банкови комисионни, нетно	17,193	15,570
Липси и фири, нетно от излишъци на активи	2,379	3,046
Начисления за неизползван отпуск и обезщетения при пенсиониране	826	1,104
Обезценка на активи и отписани вземания	(194)	4,738
Отписани активи с ниска стойност	-	2,359
Загуба от ликвидация на активи	199	999
Нетен ефект от прилагане метода на собствения капитал	(289)	(851)
Загуба от операции с деривативи	1,196	126,240
Печалба от продажба на имоти, машини и съоръжения	(5,782)	(390,709)
Печалба от обратно изкупени облигации	-	(880)
Нереализирани курсови разлики	(623)	2,156
Парични потоци генерирани от оперативна дейност	**17,128**	**35,907**
Платени лихви и банкови такси и комисионни	(19,845)	(21,851)
Платен корпоративен данък	(7,472)	(13,209)
Оперативна печалба (загуба) преди промени в оборотния капитал	**(10,189)**	**847**
Увеличение (намаление) на търговските задължения	41,759	(19,841)
Намаление (увеличение) на материалните запаси	(12,120)	87,774
Намаление на търговските вземания	15,581	26,704
Нетни парични потоци от оперативна дейност	**35,031**	**95,484**

КОНСОЛИДИРАН ОТЧЕТ ЗА ПАРИЧНИТЕ ПОТОЦИ
за годината, приключваща на 31 декември 2009 (продължение)

	31 декември 2009 хил. лв.	31 декември 2008 хил. лв.
Парични потоци от инвестиционната дейност		
Покупка на имоти, машини, съоръжения и нематериални активи	(14,824)	(30,745)
Постъпления от продажба на имоти, машини и съоръжения	1,410	319,792
Получени лихви по предоставени заеми и депозити	2,649	10,860
Нетен паричен поток от операции с деривативи	(1,179)	(118,636)
Получени дивиденти	766	-
Постъпления (плащания) за депозити и предоставени заеми, нетно	(20,084)	38,259
Нетни парични потоци от инвестиционната дейност	**(31,262)**	**219,530**
Парични потоци от финансовата дейност		
Получени банкови и търговски заеми	10,691	11,328
Изплатени облигационни, банкови и търговски заеми	(5,047)	(76,426)
Постъпления (плащания) за обратно изкупени на собствени акции, нетно	680	(293,582)
Изплатени дивиденти	(3)	(14)
Изплатени лизингови вноски	(1,986)	(2,262)
Нетни парични потоци от финансовата дейност	**4,335**	**(360,956)**
Нетно увеличение (намаление) на паричните средства през годината	**8,104**	**(45,942)**
Парични средства в началото на годината	**10,014**	**55,956**
Парични средства в края на годината (виж също бележка 24)	**18,118**	**10,014**

Тези консолидирани финансови отчети са одобрени от името Петрол АД от:

Цветан Димитров
Изпълнителен директор

Десислава Тодорова
Главен счетоводител

20 май 2010 година

Силвия Пенева
Регистриран одитор
21 май 2010 година

(Бележките от страница 60 до страница 109 са неразделна част от съдържанието на тези консолидирани финансови отчети)

Бележки

КЪМ КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСОВИ ОТЧЕТИ

КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2009 ГОДИНА

1. Правен статут

Петрол АД (Дружеството-майка) е регистрирано в град София. Адресът на регистрация на Дружеството-майка е град София, бул. Черни връх 43. Към края на отчетния период мажоритарен собственик на Петрол АД е Петрол Холдинг АД с 55.47% участие в капитала (виж също бележка 26).

В сила от 1 юли 1998 година Петрол АД е регистрирано като публична компания в публичния регистър на Комисията за финансов надзор.

Основната дейност на Петрол АД и дъщерните му дружества (Групата) е търговия на едро и дребно с петролни продукти и непетролни стоки, транспортни услуги и сервизна дейност. Дружеството-майка е една от най-старите търговски компании в Република България и притежава най-голямата верига бензиностанции в страната.

Настоящите консолидирани финансови отчети са одобрени за издаване от Ръководството на 20 май 2010 година.

2. База за изготвяне на консолидираните финансови отчети и счетоводни принципи

2.1. Общи положения

Групата изготвя и представя консолидираните си финансови отчети на база на Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), издадени от Съвета за международни счетоводни стандарти (СМСС) и разясненията за тяхното прилагане, издадени от Комитета за разяснение на МСФО (КРМСФО), приети от Комисията на Европейския съюз (Комисията) и приложими в Република България. МСФО, приети от Комисията, не се различават от МСФО, издадени от СМСС и в сила за годишните периоди, приключващи до 31 декември 2009 година, с изключение на някои изисквания по отношение отчитане на хеджирането, в съответствие с Международен счетоводен стандарт (МСС) 39 *Финансови инструменти: признаване и оценяване*, които не са приети от Комисията. Ръководството счита, че ако изискванията по отношение на хеджирането бяха приети от Комисията, това не би оказало влияние върху настоящите консолидирани финансови отчети.

Настоящите финансови отчети са изготвени при спазване на принципа на историческата цена с изключение на активите (пасивите), които са представени по справедливите им стойности - финансови активи (пасиви), в това число деривативи, отчитани по справедлива цена в печалбата или загубата и представляват консолидирани финансови отчети, изготвянето на които се изисква от българското счетоводно законодателство и МСС 27 *Консолидирани и индивидуални финансови отчети.*

Настоящите консолидирани финансови отчети са изготвени при спазване на принципите за текущо начисляване и действащо предприятие.

2.2. Прилагане на нови и ревизирани МСФО

2.2.1. Стандарти и разяснения, оказващи влияние върху представената информацията във финансовите отчети

МСФО 8 *Оперативни сегменти*	С влизането в сила на МСФО 8 се изисква използването на управленския подход при представянето на информацията по сегменти. Прилагането на МСФО 8 не води до промяна в сегментите на отчитане и се ограничава единствено до промяна в някои от оповестяванията в бележка 5 към настоящите консолидирани финансови отчети.
МСС 1 (ревизиран през 2007 г.) *Представяне на финансови отчети*	Ревизираният МСС 1 представя промяна в използваната терминология и промяна във формата и съдържанието на финансовите отчети.
Изменения на МСС 27 *Консолидирани и индивидуални финансови отчети* (приложени преди датата на влизането им в сила)	С измененията на МСС 27 общия всеобхватен доход се отнася към собствениците на Дружеството-майка и към неконтролиращите участия, дори ако това води до отрицателно салдо на неконтролиращите участия. Съгласно преходните разпоредби на МСС 27 посочената промяна в стандарта се прилага проспективно и Групата не преизчислява отнасянето на печалбата или загубата за отчетни периоди преди прилагането на промяната. През текущия отчетен период Групата отчита загуба, принадлежаща на неконтролиращите участия в размер на 101 хил. лв., което води до признаването на отрицателно салдо на неконтролиращите участия към 31 декември 2009 година в размер на 101 хил. лв.

2.2.2. Стандарти и разяснения, приложени от Групата, без ефект върху представената информация във финансовите отчети

Следващите нови и ревизирани стандарти и разяснения са приложени за пръв път в настоящите финансови отчети. Тяхното прилагане няма съществено влияние върху представената информация в настоящите финансови отчети, но би могла да има ефект в бъдеще.

Изменение на МСФО 1 *Прилагане за първи път на Международните стандарти за финансово отчитане* и МСС 27 *Консолидирани и индивидуални финансови отчети*	Измененията са свързани с оценяването на стойността на инвестиции в дъщерни, съвместно контролирани и асоциирани дружества при прилагането на МСФО за пръв път и с признаването на приходи от дивиденти от дъщерни дружества в индивидуалните отчети на Дружеството-майка.
Изменение на МСФО 2 *Плащане на базата на акции*	Измененията разясняват определението за условие за получаване на права за целите на МСФО 2 и счетоводното третиране при анулирания.

2.2.2. Стандарти и разяснения, приложени от Групата, без ефект върху представената информация във финансовите отчети (продължение)

Изменения на МСФО 3 *Бизнес комбинации* (приложени преди датата на влизането им в сила – за годишни периоди, започващи на или след 1 юли 2009 година)	Приложението на измененията на МСФО 3 ще доведе до признаването на разходите във връзка с бизнес комбинации в печалбата или загубата за текущата година, вместо да бъдат включвани в стойността на придобитото дружество, както и до промяна в начина на отчитането на корекциите в цената на комбинацията, зависещи от бъдещи събития.
Изменения на МСФО 7 *Финансови инструменти: Оповестяване*	Измененията в МСФО 7 разширяват обхвата на оповестяванията по отношение на оценките по справедлива стойност и ликвиден риск. Поради възприетата от Групата политика да оценява по справедлива стойност единствено финансовите активи и пасиви, за които са налични борсови котировки, измененията в МСФО 7 не водят до допълнителни оповестявания.
Изменения на МСС 16 *Имоти, машини и съоръжения*	Измененията засягат дружества, които обичайно продават имоти, машини и съоръжения, които преди това са били отдавани под наем на трети лица. Съгласно новите изисквания, такива активи следва да бъдат рекласифицирани като материални запаси по тяхната преносна стойност към момента, в който активите престанат да бъдат отдавани под наем на трети лица.
Изменения на МСС 19 *Доходи на наети лица*	Основната промяна в стандарта е свързана с отчитането на ефекта при промяна на план, водеща до намаление на доходите при напускане.
Изменение на МСС 20 *Счетоводно отчитане на правителствени дарения и оповестявания на правителствена помощ*	Като част от подобренията на МСФО (2008), бе извършена промяна и в МСС 20, която изисква облагата от използването на правителствен заем по по-нисък от пазарния лихвен процент да бъде отчетена като финансиране.
Изменение на МСС 23 (ревизиран през 2007) *Разходи по заеми*	С промяната в стандарта се елиминира възможността за признаване на всички разходи по заеми като текущ разход, а разходите по заеми във връзка с придобиването на отговарящите на условията активи следва да бъдат капитализирани в стойността на активите.
Изменение на МСС 32 *Финансови инструменти: Представяне*	Ревизията на МСС 32 променя критериите за класификацията на финансовите инструменти на дълг/собствен капитал посредством предоставената възможност определени упражняеми финансови инструменти, както и инструменти, които налагат на предприятието задълженията да предостави на друга страна пропорционален дял от нетните активи на предприятието само при ликвидация, да бъдат класифицирани като инструменти на собствения капитал при условие, че са изпълнени определените в стандарта критерии.

2.2.2. Стандарти и разяснения, приложени от Групата, без ефект върху представената информация във финансовите отчети (продължение)

Изменение на МСС 38 *Нематериални активи*	Съгласно промените в стандарта, предприятието може да признава актив във връзка с извършени рекламни и промоционални разходи до момента, в който предприятието има право на достъп до закупените стоки или до момента на получаването на услугите.
Изменение на МСС 39 *Финансови инструменти: Признаване и оценяване*	С измененията на МСС 39 рекласифицирането на недеривативни финансови активи от категориите „по справедлива стойност в печалбата или загубата" и „на разположение за продажба" се разрешава само в много ограничени случаи.
МСС 40 *Инвестиционни имоти*	С промяната на МСС 40 в обхвата на стандарта се включват и инвестиционните имоти в процес на изграждане.
Изменения на МСС 27 *Консолидирани и индивидуални финансови отчети*, МСС 28 *Инвестиции в асоциирани дружества* и МСС 31 *Дялове в съвместни предприятия* (приложени преди датата на влизането им в сила)	Приложението на измененията на МСС 27, 28 и 31 ще доведе до промяна в начина на отчитане в случаите, при които в резултат на комбинация, Дружеството-майка придобива или губи контрол върху предприятието обект на комбинацията.

2.2.3. Издадени стандарти и разяснения, които все още не са приложени

Промени в МСФО и разяснения, приети от СМСС и КРМСФО и одобрени от Комисията към датата на финансовите отчети, но влизащи в сила за годишни периоди започващи на или след 1 юли 2009 година.

Стандарт или разяснение, дата на влизане в сила	**Име на стандарта или разясненията**
МСФО 1 (Ревизиран), в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 юли 2009 година	Прилагане за първи път на Международните стандарти за финансово отчитане
Изменение на МСС 39, в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 юли 2009 година	Финансови инструменти: Признаване и оценяване
Подобрения на МСФО 2008 и 2009, приложими за годишни периоди, започващи на или след 1 юли 2009 година	Засягат поясненията, представянето, признаването или принципите на оценяване, изложени в МСФО 2, 5 и МСС 38
КРМСФО 17, в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 юли 2009 година	Разпределение на непарични активи на собствениците
КРМСФО 18, в сила за прехвърляния, получени на или след 1 юли 2009 година	Прехвърляне на активи от клиенти

2.2.3. Издадени стандарти и разяснения, които все още не са приложени (продължение)

Промени в МСФО и разяснения, приети от СМСС и КРМСФО, но неодобрени от Комисията към датата на финансовите отчети.

Стандарт или разяснение, дата на влизане в сила	Име на стандарта или разяснението
Изменение на МСФО 1, в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2010 година	Прилагане за първи път на Международните стандарти за финансово отчитане
Изменение на МСФО 2, в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2010 година	Плащане на базата на акции
МСФО 9, в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2013 година	Финансови инструменти
МСС 24 (Ревизиран), в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2011 година	Оповестяване на свързани лица
Изменение на МСС 32, в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 февруари 2010 година	Финансови инструменти: представяне
Подобрение на МСФО 2009	Най-ранната дата на влизане в сила е 1 януари 2009 година
Изменение на КРМСФО 14, в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2011 година	Таван на актив по план с дефинирани доходи, изисквания за минимално финансиране
КРМСФО 19, в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 юли 2010 година	Погасяване на финансови задължения чрез капиталови инструменти

Повечето от стандартите и разясненията, посочени по-горе не са приложими за дейността на Групата, поради което няма да окажат влияние върху финансовите отчети.

2.3. Функционална валута и валута на представяне на консолидираните финансови отчети

Функционална валута е валутата на основната икономическа среда, в която едно предприятие функционира и в която главно се генерират и изразходват паричните средства. Тя отразява основните сделки, събития и условия, значими за Групата.

Дружествата от Групата водят счетоводство и съставят финансовите си отчети в националната валута на Република България – български лев, възприет като функционална валута. От 1 януари 1999 година българският лев е с фиксиран курс спрямо еврото: 1.95583 лева за 1 евро.

Настоящите консолидирани финансови отчети са изготвени в хиляди лева.

2.4. Чуждестранна валута

Сделките в чуждестранна валута се вписват първоначално като към сумата на чуждестранната валута се прилага централният курс на Българска народна банка (БНБ) към датата на сделката. Курсовите разлики, възникващи при уреждане на валутните парични позиции или при отчитането на тези парични позиции при курсове, различни от този, по който първоначално са били признати се отчитат в печалбата или загубата за съответния период.

2.4. Чуждестранна валута (продължение)

Паричните позиции в чуждестранна валута към 31 декември 2009 и 2008 година са оценени в настоящите консолидирани финансови отчети по заключителния курс на БНБ. Заключителният курс на българския лев към щатския долар за периодите, за които са съставени настоящите консолидирани финансови отчети, е както следва:

31 декември 2009:	1 USD = 1.36409 лв.
31 декември 2008:	1 USD = 1.38731 лв.

2.5. Дъщерни дружества и консолидация

Консолидираните финансови отчети включват финансовите отчети на Дружеството-майка и на дъщерните му дружества. Дъщерно дружество е дружество, което се контролира от Дружеството-майка. Контрол е властта да се управлява финансовата и оперативната политика на дъщерното дружество, с оглед извличането на изгоди от дейността му.

За нуждите на консолидацията финансовите отчети на дъщерните дружества и индивидуалният отчет на Дружеството-майка са обединени ред по ред за активите, пасивите, собствения капитал, приходите и разходите.

За целите на консолидацията са елиминирани всички вътрешногрупови разчети към 31 декември 2009 и 2008 година, сделките осъществени в рамките на Групата за годините завършващи на 31 декември 2009 и 2008 година, както и вътрешногруповите печалби и загуби, включително и нереализираните такива.

Елиминиран е делът от собствения капитал на дъщерните дружества, притежаван от Дружеството-майка или от друго дъщерно дружество, с отчетната стойност на инвестицията в съответното дружество.

Резултатите от дейността на дъщерните дружества, придобити или напуснали Групата през съответния период, се включват в консолидираната печалба или загуба от датата на придобиване и до датата на изгубване на контрола.

Неконтролиращо участие е капиталът в дадено предприятие, който не може пряко или косвено да се отнесе към Дружеството-майка. Неконтролиращото участие се представя в консолидирания отчет за финансовото състояние в собствения капитал, отделно от собствения капитал на собствениците на Дружеството-майка. За всяка бизнес комбинация придобиващия оценява всяко неконтролиращо участие в придобиваното предприятие или по справедлива стойност или по пропорционален дял на неконтролиращото участие в разграничимите нетни активи на придобиваното предприятие. Печалбата или загубата и всеки компонент на друг всеобхватен доход се отнасят към собствениците на Дружеството-майка и към неконтролиращите участия. Общия всеобхватен доход се отнася към собствениците на Дружеството-майка и към неконтролиращите участия, дори ако това води до отрицателно салдо на неконтролиращите участия.

2.6. Асоциирани дружества

Асоциирано дружество с юридическо лице, в което Групата упражнява значително влияние. Значително влияние е правото на участие при вземането на решения, свързани с финансовата и оперативната политика на предприятието, в което е инвестирано, но не и контрол върху тази политика.

2.6. Асоциирани дружества (продължение)

Асоциираните дружества са представени в отчета за финансовото състояние в съответствие с изискванията на МСС 28 *Инвестиции в асоциирани предприятия* по метода на собствения капитал, съгласно който инвестицията се вписва първоначално по себестойност, а впоследствие се преизчислява според промените в дела на инвеститора в нетните активи на предприятието.

2.7. Репутация

Репутацията, възникнала при бизнес комбинация се признава като актив на датата, на която е придобит контрол върху предприятието, обект на бизнес комбинацията. Репутацията представлява превишението на сбора от прехвърленото възнаграждение, размера на всяко неконтролиращо участие в придобиваното предприятие и справедливата стойност към датата на придобиването на държаното преди капиталово участие на придобиващия в придобиваното предприятие над нетната сума към датата на придобиване на разграничимите придобити активи и поети пасиви. В случаите, когато цената на придобиване е по-ниска от придобитите от Групата нетни активи, придобиващият следва да преразгледа идентификацията и оценката на придобитите разграничими активи и пасиви и цената на бизнес комбинацията и да признае незабавно в печалбата или загубата всяка остатъчна разлика след направеното преразглеждане на стойностите.

След първоначалното й признаване, съгласно изискванията на МСФО 3, в сила за годишни периоди след 31 март 2004 година, положителната репутация не се амортизира. Извършва се преглед за обезценка в края на всеки отчетен период (виж също бележка 4).

2.8. Счетоводни предположения и приблизителни счетоводни оценки

Приложението на МСФО изисква от Ръководство да направи някои счетоводни предположения и приблизителни счетоводни оценки при изготвяне на консолидираните финансови отчети, с цел определяне стойността на някои активи, пасиви, приходи и разходи. Те се извършват въз основа на най-добрата преценка на Ръководството, базирана на историческия опит и анализ на всички фактори, оказващи влияние при дадените обстоятелства към датата на изготвяне на консолидираните финансови отчети. Действителните резултати биха могли да се различават от представените в настоящите консолидирани финансови отчети.

2.9 Приложение на принципа за действащо предприятие.

Настоящите консолидирани финансови отчети са изготвени на базата на принципа за действащото предприятие. Както е оповестено в бележка 36 към настоящия консолидиран финансов отчет през 2010 и 2011 година предстои изплащане на банкови и облигационни заеми в размер на 242,415 хил. лв. В резултат на глобалната финансова и икономическа криза, намаляват възможностите за финансиране на Групата и се влошава икономическата среда, в която тя оперира. Поради това приложението на принципа за действащо предприятие, поддържането на ликвидността на Групата, както и размера на загубите от обезценка са в пряка зависимост от успешното изплащане или рефинансиране на падежиращите заеми, както и от възможността клиентите на Групата да изплатят задълженията си в съответствие с договорените условия през следващите отчетни периоди. Ръководството на Групата е уверено, че Групата е способна да посрещне своите задължения през следващите отчетни периоди и е в състояние успешно да управлява и контролира ликвидния и кредитни рискове. В резултат на това Ръководството потвърждава своето разбиране и валидността на предположението, че настоящите консолидирани финансови отчети са изготвени на базата на принципа за действащото предприятие.

3. Дефиниция и оценка на елементите на отчета за финансовото състояние и отчета за всеобхватния доход

3.1. Имоти, машини, съоръжения и нематериални активи

Имотите, машините, съоръженията и нематериални активи се признават и първоначално се оценяват по цена на придобиване, която включва покупната цена, мита и невъзстановими данъци, както и всички преки разходи за привеждането на актива в работно състояние и на мястото за предвидената му от Ръководството употреба. Активите, придобити чрез бизнес комбинация се оценяват по справедлива стойност. След първоначалното им признаване имотите, машините, съоръженията и нематериални активи се отчитат по цена на придобиване, намалена с размера на начислената амортизация и евентуални загуби от обезценки (виж също бележка 3.2).

Когато в имотите, машините и съоръженията се съдържат съществени компоненти с различна продължителност на полезен живот, тези компоненти се отчитат като самостоятелни активи.

Последващи разходи, включително извършени за замяна на компонент от актива, се капитализират в стойността на актива, само ако отговарят на критериите за признаване на имоти, машини и съоръжения. Преносната стойност на заменените компоненти се отписва от стойността на актива в съответствие с изискванията на МСС 16 *Имоти, машини и съоръжения*. Всички други последващи разходи се признават текущо в периода, през който са направени.

Амортизациите се начисляват на база на определения полезен живот като последователно се прилага линейният метод.

Определеният полезен живот на активите е, както следва:

Полезен живот	2009 година	2008 година
Административни и търговски сгради	25 години	25 години
Машини, съоръжения и оборудване	2 - 25 години	2 - 25 години
Транспортни средства	4 - 10 години	4 - 10 години
Офис обзавеждане	7 години	7 години
Нематериални активи	2 - 7 години	2 - 7 години

Начисляването на амортизацията започва от началото на месеца, следващ месеца, в който активът е наличен за употреба и се прекратява на по-ранната от: датата на класифицирането му като държан за продажба в съответствие с МСФО 5 *Нетекущи активи държани за продажба и преустановени дейности* или датата на отписването му.

Не се начисляват амортизации на земите, активите в процес на изграждане и напълно амортизираните активи.

3.2. Обезценка на имоти, машини, съоръжения, нематериални активи и репутация

Към края на всеки отчетен период Ръководство на Групата прави преценка дали съществуват признаци за обезценка на имотите, машините, съоръженията, нематериалните активи и репутацията. В случай, че се установи, че такива признаци съществуват, се изготвя приблизителна оценка на възстановимата стойност на съответния актив. Когато не е възможно да се изчисли възстановимата стойност на отделния актив, Групата определя възстановимата стойност на обекта, генериращ парични потоци, към който активът принадлежи.

Възстановимата стойност е по-високата сума от справедливата стойност, намалена с разходите по продажба на даден актив и стойността му в употреба. Когато възстановимата стойност на даден актив (или на обект генериращ парични постъпления) е по-ниска от преносната му стойност, последната се намалява до размера на възстановимата стойност. Загубата от обезценка се признава веднага в печалбата или загубата.

В случай на възстановяване на загуба от обезценка, преносната стойност на актива (или на обекта генериращ парични постъпления) се увеличава до променената му възстановима стойност. Това увеличение не може да доведе до преносна стойност по-голяма от преносната стойност, която би била определена при положение, че в предходни периоди не е била признавана загуба от обезценка за дадения актив. Възстановяването на загуба от обезценка се признава веднага като приход в печалбата или загубата.

Загуба от обезценка се признава за обект, генериращ парични потоци, към който има разпределена репутация, само когато възстановимата стойност на обекта е по-ниска от преносната му стойност. Загубата намалява преносната стойност на активите в обекта, генериращ парични потоци, като първо се намалява стойността на репутацията и след това стойността на активите, включени в обекта, пропорционално на преносните им стойности спрямо общата стойност на обекта. Загубата от обезценка на репутация не се възстановява.

3.3. Нетекущи активи, държани за продажба

Нетекущите активи се класифицират като държани за продажба, ако тяхната преносна стойност ще бъде възстановена, чрез продажба, а не чрез продължаваща употреба от Групата. Счита се, че тези критерии са изпълнени само тогава, когато продажбата е много вероятна и активът е разполагаем за продажба в настоящото си състояние.

Нетекущите активи, държани за продажба се оценяват по по-ниската от преносната им стойност и справедливата цена, намалена с разходите по продажбата.

В случай че нетекущите активи, държани за продажба (групите за изваждане от употреба), не удовлетворяват критериите за класифицирането им като такива, Групата преустановява класифицирането на тези активи като държани за продажба (групи за изваждане от употреба). Групата оценява нетекущия актив, който престава да бъде класифициран като държан за продажба (или престава да бъде включван в група за изваждане от употреба, класифицирана като държана за продажба) по по-ниската от:

- неговата преносна стойност преди активът (или групата за изваждане от употреба) да е бил класифициран като държан за продажба, коригирана с амортизации или преоценки, които биха били признати, ако активът (или групата за изваждане от употреба) не е бил класифициран като държан за продажба; и
- неговата възстановима сума към датата на последващото решение той да не бъде продаван.

3.4. Материални запаси

Материалните запаси са представени по по-ниската от цената на придобиване и нетната им реализуема стойност. Цената на придобиване включва покупната цена, транспортни разходи, митнически такси, акциз и други подобни. Нетната реализуема стойност е предполагаемата продажна цена, намалена с приблизителните разходи, необходими за осъществяване на продажбата.

При тяхното потребление, материалите и стоките се оценяват по следните методи:

Нефт	Конкретно определена цена на доставката
Горива и други стоки	Средно претеглена цена
Материали	Средно претеглена цена

3.5. Финансови инструменти

Финансов инструмент е всеки договор, който поражда едновременно, както финансов актив в едно предприятие, така и финансов пасив или инструмент на собствения капитал в друго предприятие.

Финансовите активи и пасиви се признават в отчета за финансовото състояние, когато и само когато Групата стане страна по договорните условия на инструмента. Финансовите активи се отписват от отчета за финансовото състояние, след като договорните права за получаването на парични потоци са изтекли или активите са прехвърлени и трансферът им отговаря на изискванията за отписване, съгласно изискванията на МСС 39 *Финансови инструменти: признаване и оценяване*. Финансовите пасиви се отписват от отчета за финансовото състояние, когато и само когато са погасени – т.е. задължението, определено в договора е отпаднало, анулирано или срокът му е изтекъл.

При първоначалното им признаване финансовите активи (пасиви) се оценяват по справедлива стойност и всички разходи по сделката, в резултат на която възникват финансовите активи (пасиви), с изключение на финансовите активи (пасиви), отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата.

За целите на последващото оценяване, в съответствие с изискванията на МСС 39 *Финансови инструменти: признаване и оценяване*, Групата класифицира финансовите активи и пасиви в следните категории: финансови активи (пасиви), отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата; предоставени кредити и вземания; финансови пасиви по амортизирана стойност. Групата не прилага тази класификация на активите и пасивите за целите на представянето им в отчета за финансовото състояние. Информация за съответните категории финансови инструменти е включена в бележка 36.

3.5.1. Финансови активи (пасиви), отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата

След първоначалното им признаване, финансовите активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата, се оценяват по справедлива стойност към края на отчетния период, като всяка разлика до тази стойност се признава в печалбата или загубата в периода, в който възниква.

3.5.2. *Предоставени кредити и вземания*

Предоставените кредити и вземания са недеривативни финансови активи с фиксирани или определими срокове за уреждане, които не се котират на активен пазар. В отчета за финансовото състояние на Групата активите от тази категория са представени като вземания по лихвени заеми, търговски и други вземания и парични средства.

Вземания по лихвени заеми, търговски и други вземания

След първоначалното им признаване търговските вземания и вземанията по лихвени заеми се оценяват по амортизирана стойност, изчислена на база метода на ефективния лихвен процент, и намалена с евентуалната загуба от обезценка. Краткосрочните вземания не се амортизират. Загубата от обезценка се начислява в случай, че съществуват обективни доказателства като например значителни финансови затруднения на длъжника, вероятност длъжникът да изпадне в ликвидация и други (виж също бележка 3.5.3).

Парични средства

Паричните средства за целите на съставянето на отчета за паричните потоци са паричните средства в брой и по банкови сметки, парите на път, с изключение на блокираните парични средства, по отношение на които Групата временно няма права за ползване и разпореждане.

3.5.3. *Обезценка на финансови активи*

Към края на отчетния период Ръководството прави преценка дали съществуват обективни индикации за обезценка на всички финансови активи с изключение на финансовите активи отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата. Финансов актив се счита за обезценен само тогава, когато съществуват обективни доказателства, че в резултат на едно или повече събития, настъпили след първоначалното му признаване, очакваните парични потоци са намалели.

При установяване наличието на такива признаци за активите отчитани по цена на придобиване, загубата от обезценка се определя като разлика между преносната стойност и сегашната стойност на очакваните бъдещи парични потоци, дисконтирани с текущия пазарен лихвен процент за сходни активи.

Загубата от обезценка на предоставените кредити и вземания, отчитани по амортизирана стойност, се изчислява като разлика между преносната стойност и настоящата стойност на бъдещите парични потоци, дисконтирани с първоначалния ефективен лихвен процент. Загубата от обезценка се признава в печалбата или загубата. Тя се възстановява, ако последващото увеличение на възстановимата стойност може обективно да бъде обвързано с настъпване на събитие след датата, на която е била призната обезценката.

3.5.4. Финансови пасиви по амортизирана стойност

След първоначалното им признаване Групата оценява всички финансови пасиви по амортизирана стойност с изключение на: финансовите пасиви, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата; финансовите пасиви, възникнали, когато прехвърлянето на актив не отговаря на условията за отписване; договори за финансова гаранция, ангажименти за предоставяне на кредит с лихвен процент, по-нисък от пазарния. В отчета за финансовото състояние на Групата тези пасиви са представени като търговски и други задължения и задължения по лихвени заеми.

Търговски и други задължения

Търговските и други задължения възникват в резултат на получени стоки или услуги. Краткосрочните задължения не се амортизират.

Лихвени заеми

Лихвените заеми се признават първоначално по справедлива цена, формирана от получените парични постъпления, намалени с присъщите разходи по транзакцията. След първоначалното им признаване, лихвените заеми се оценяват по амортизирана стойност, като всяка разлика между първоначалната стойност и стойността на падеж се отчита в печалбата или загубата за периода на ползване на заема на база метода на ефективния лихвен процент. Получените лихвени заеми, при възникването на които не са извършени разходи свързани с транзакцията, не се амортизират. По същия начин се третират получените банкови овърдрафти, при които получателят има право многократно да усвоява или погасява заема в рамките на предварително договорения лимит.

Финансовите разходи, в това число и директните разходи по привличането на заема, се признават на базата на метода на ефективния лихвен процент, с изключение на транзакционните разходи по банкови овърдрафти, които се признават в печалбата или загубата на линейна база за периода, за който е договорен овърдрафтът.

Методът на ефективния лихвен процент е метод за изчисление на амортизираната стойност на един финансов актив или пасив и за разпределение на прихода от или разхода за лихви през съответния период. Ефективният лихвен процент е този, при който се дисконтират очакваните бъдещи парични плащания или постъпления по време на живота на финансовия инструмент, или при определени случаи за по-кратък период, към нетната преносна стойност на финансовия актив или пасив. При изчислението на ефективния лихвен процент Групата преценява паричните потоци, като взема предвид всички договорни условия на финансовия инструмент, но без да включва потенциални бъдещи кредитни загуби от обезценка. Изчислението включва такси, транзакционни разходи, премии или отстъпки, платени или получени между страните на договора, които са неразделна част от ефективния лихвен процент.

Лихвените заеми се класифицират като текущи, когато следва да бъдат уредени в рамките на дванадесет месеца от края на отчетния период.

3.5.5. Основен капитал и изкупени собствени акции

Основният капитал е капиталът на Дружеството-майка, представен по историческа цена към датата на регистрирането му.

Когато към края на отчетния период в Групата има налични изкупени собствени акции - акции на Дружеството-майка, придобити от Дружеството-майка или от други дружества в рамките на Групата, номиналната им стойност се представя като намаление на основния капитал, а разликата под или над номинала – в неразпределената печалба, съгласно изискванията на МСС 32 *Финансови инструменти: представяне.*

3.6. Задължения за обезщетения на наети лица при пенсиониране

Правителството на Република България носи отговорността за осигуряването на пенсии по планове за дефинирани пенсионни вноски. Разходите по ангажимента на Групата да превежда вноски по тези планове се признават в печалбата в периода на тяхното възникване.

Съгласно Кодекса на труда, Групата има задължение за изплащане на обезщетения на служителите при тяхното пенсиониране, определени на база на трудовия им стаж, възрастта и категорията труд. В съответствие с изискванията МСС 19 *Доходи на наети лица*, Групата признава като задължение настоящата стойност на обезщетенията. Всички актюерски печалби и загуби и разходи за минал трудов стаж се признават незабавно в печалбата или загубата.

3.7. Данък върху дохода

Данъкът върху дохода включва текущия данък върху печалбата и отсрочените данъци.

Текущият данък се определя чрез сбор на текущия данък на всяко едно дружество в Групата въз основа на облагаемата (данъчна) печалба за периода, посочена в индивидуалните данъчни декларации на Дружеството-майка и всяко едно от дъщерните дружества, като се прилага ефективната данъчна ставка съгласно данъчното законодателство към датата на финансовите отчети. Отсрочените данъци са сумите на дължимите (възстановими) данъци върху печалбата за бъдещи периоди по отношение на облагаемите (намаляеми) временни разлики. Временните разлики са разликите между отчетната стойност на един актив или пасив в отчета за финансовото състояние и неговата данъчна основа. Отсрочените данъци върху печалбата се изчисляват чрез прилагането на балансовия пасивен метод. Отсрочените данъчни пасиви се изчисляват за всички облагаеми временни разлики, докато отсрочените данъчни активи за намаляемите временни разлики се признават, само ако има вероятност за тяхното обратно проявление и ако Групата ще е в състояние в бъдеще да генерира достатъчно печалба, от която те да могат да бъдат приспаднати.

Отсрочените данъчни активи и пасиви се изчисляват като се прилага предполагаемата данъчна ставка за периода, в който те ще се реализират или погасят, съгласно информацията, с която Групата разполага към момента на съставяне на финансовите отчети. Отсрочените данъци се признават в печалбата или загубата, освен в случаите, когато възникват във връзка операция или събитие, което е признато, в същия или друг период, извън печалбата или загубата в друг всеобхватен доход или директно в собствен капитал. В този случай и отсроченият данък се посочва директно за сметка на друг всеобхватен доход или собствен капитал, без да намира отражение в печалбата или загубата.

3.7. Данък върху дохода (продължение)

Въпреки че облагането на доходи в България не се извършва на консолидирана база, Групата е възприела политиката да начислява отсрочени данъчни активи (пасиви) върху всички данъчни временни разлики възникнали в резултат на елиминация на вътрешногрупови нереализирани печалби от продажби на имоти, машини и съоръжения, които се третират като времеви разлики. Обратното проявление на тези временни разлики се изразява в последващи корекции на разходите за амортизация в придобиващото дружество или при излизане на съответните активи извън Групата, когато тези надценки се реализират за Групата.

Към края на отчетния период, Групата преразглежда текущата стойност на отсрочените данъчни активи и намалява тяхната стойност ако прецени, че в бъдеще няма да генерира достатъчно печалба, от която те да бъдат приспаднати.

Отсрочените данъчни активи и пасиви се представят нетно, ако подлежат на единен режим на облагане.

Съгласно действащото за 2009 и 2008 година данъчно законодателство, данъчната ставка, която се прилага при изчисляване на текущите данъчни задължения на Групата е 10%. При изчислението на отсрочените данъчни активи и пасиви към 31 декември 2009 година е използвана данъчна ставка 10%.

3.8. Признаване на приходи и разходи

3.8.1. Приходи от продажба на стоки, услуги и други приходи

Приходите и разходите се начисляват в момента на тяхното възникване, независимо от момента на паричните постъпления и плащания. Отчитането им се извършва при спазване на изискването за причинна и стойностна връзка между тях.

Приходите се оценяват по справедливата стойност на полученото или подлежащото на получаване възнаграждение, намалено със сумата на всички предоставени отстъпки и включват брутните потоци от икономически ползи получени от и дължими на Групата. Сумите, събрани от името на трети страни, като данъци върху продажбите, какъвто е данъкът върху добавената стойност, се изключват от приходите. Приходите от продажби на горива се представят брутно с дължимия акциз, който се счита за неделима част от цената на стоката.

Приходите от продажба на стоки се признават, когато:

- Значителните рискове и ползи от собствеността върху стоките са прехвърлени на купувача;
- Групата не е запазила продължаващо участие и ефективен контрол в управлението на стоките;
- Вероятно е в резултат на сделката Групата да получи икономически изгоди;
- Приходите и разходите пряко свързани със сделката могат да бъдат надеждно оценени.

Когато резултатът от сделката за предоставяне на услуга може да бъде надеждно оценен, приходът се признава в зависимост от етапа на завършеност на сделката към края на отчетния период. В случаите, когато резултатът не може да бъде надеждно оценен, приходът се признава само дотолкова, доколкото направените разходи са възстановими.

Печалбата (загубата) от продажбата на имоти, машини, съоръжения, нематериални активи и материали се представя като други приходи (разходи).

3.8.2. Финансови приходи и разходи

Разходите по заеми, които могат пряко да се отнесат към придобиването, строителството или производството на отговарящ на условията актив, следва да се капитализират като част от стойността на този актив. Всички останали финансови приходи и разходи се отразяват в печалбата или загубата за всички инструменти, оценявани по амортизирана стойност чрез използване метода на ефективния лихвен процент.

3.9. Приходи и разходи за бъдещи периоди

Като приходи и разходи за бъдещи периоди в отчета за финансовото състояние на Групата са представени приходи и разходи, които са предплатени през настоящия, но се отнасят до следващи отчетни периоди – гаранции, застраховки, абонаменти, наеми и други.

3.10. Лизинг

3.10.1. Финансов лизинг

Финансов лизинг е договор, който прехвърля в значителна степен всички рискове и изгоди от собствеността върху актива.

Активите, придобити чрез финансов лизинг се признават по по-ниската от тяхната справедлива стойност към датата на придобиване или настоящата стойност на минималните лизингови плащания. Съществуващото задължение към лизингодателя се включва в отчета за финансовото състояние на Групата като задължение по финансов лизинг.

Лизинговите плащания се разделят на лихвени плащания и плащания по главницата с цел да се получи постоянен лихвен процент върху остатъчното задължение по лизинга.

Финансовият лизинг поражда амортизационен разход за амортизируемите активи, както и финансов разход за всеки отчетен период. Амортизационната политика по отношение на амортизируемите наети активи е съобразена с тази по отношение на собствените амортизируеми активи.

За целите на представянето на финансовите инструменти по категории, определени в съответствие с МСС 39 *Финансови инструменти: признаване и оценяване*, задълженията по финансов лизинг се класифицират в категорията финансови пасиви по амортизирана стойност.

3.10.2. Оперативен лизинг

Разходите за наети активи по договори за оперативен лизинг се признават в печалбата или загубата на линейна база за срока на договора.

Приходите, реализирани от отдадени по договори за оперативен лизинг активи, се признават в печалбата или загубата на линейна база за срока на договора. Първоначалните разходи, пряко свързани със сключването на лизинговия договор се капитализират в стойността на актива и се признават като разход на линейна база за срока на лизинговия договор.

3.11. Отчитане по сегменти

Информацията по оперативни сегменти в настоящите консолидирани финансови отчети е представена по начин аналогичен на оперативните отчети, предоставяни на Ръководството на Групата, на основата, на които се вземат решения относно ресурсите, които да бъдат разпределени на сегмента и се оценяват резултатите от дейността му.

4. Критични счетоводни преценки и основни източници на несигурност при извършване на счетоводни оценки

В процеса на прилагането на възприетата счетоводна политика Ръководство извършва преценки (извън счетоводните оценки оповестени в бележка 2.8), които оказват значителен ефект върху настоящите консолидирани финансови отчети. Такива преценки, по дефиниция, е възможно да се отклоняват от действителните резултати. Поради своята същност те подлежат на постоянен преглед и актуализация и включват исторически опит и други фактори, включително очаквания на бъдещи събития, които Ръководството вярва, че са разумни при настоящите обстоятелства.

Критична счетоводна преценка, която съдържа значителен риск за съществени корекции върху преносната стойност на активите и пасивите през следващи отчетни периоди, е прегледът за обезценка на репутацията, възникнала при бизнес комбинация. Преглед за обезценка на преносната стойност на репутацията е извършен към края на отчетния период. В резултат на прегледа не е установена необходимостта от обезценка на репутацията (виж също бележка 19).

5. Отчитане по сегменти

На база на оперативните отчети, представяни на Ръководството на Група, служещи като основа при вземането на стратегически решения, Групата е идентифицирала следните оперативни сегменти:

- ***Горива на едро*** - продажба на едро в страната на петролни продукти в петролни бази, собственост на Групата; бункероване на горива извън територията на страната;
- ***Горива на дребно*** - продажба на дребно на петролни и непетролни продукти във верига бензиностанции, собственост на Групата; сервизно обслужване на бензиностанции и принадлежащи към тях обекти за търговия и услуги;
- ***Други дейности*** - транспорт на горива със собствени и наети транспортни средства; приходи от наеми и други дейности.

Информацията по сегменти, предоставяна на Ръководството на Групата за годините завършващи на 31 декември 2009 и 2008 е както следва:

31 декември 2009 година	**Горива на едро**	**Горива на дребно**	**Всички други сегменти**	**Общо за Групата**
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Общо приходи на сегмента	950,636	494,323	3,373	1,448,332
Приходи от вътрешно групови продажби	408,021	13,904	1,591	423,516
Приходи от външни клиенти	**542,615**	**480,419**	**1,782**	**1,024,816**
Коригиран EBITDA	**9,262**	**9,031**	**2,266**	**20,559**
Разходи за амортизация	2,657	14,186	1,368	18,211
Обезценка	(200)	6	-	(194)

31 декември 2008 година	**Горива на едро**	**Горива на дребно**	**Всички други сегменти**	**Общо за Групата**
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Общо приходи на сегмента	1,110,975	952,371	7,670	2,071,016
Приходи от вътрешно групови продажби	295,773	13,935	1,843	311,551
Приходи от външни клиенти	**815,202**	**938,436**	**5,827**	**1,759,465**
Коригиран EBITDA	**172,509**	**241,982**	**2,820**	**417,311**
Разходи за амортизация	3,860	14,073	2,692	20,625
Обезценка	2,741	-	-	2,741

5. Отчитане по сегменти (продължение)

Политиките по признаването на приходите от вътрешногрупови продажби и от продажби към външни клиенти за целите на отчитането по оперативни сегменти не се различават от възприетите от Групата счетоводни политики за признаване на приходи в консолидирания отчет за всеобхватния доход.

Ръководството на Групата оценява резултатите от дейността на сегментите на основата на коригирания показател EBITDA[19]. При изчисляването на коригирания показател EBITDA не се взема предвид ефекта от обезценка на активи.

Равнение между коригирания показател EBITDA и печалбата преди данъци е представено в следващата таблица:

	31 декември 2009 хил. лв.	31 декември 2008 хил. лв.
Коригиран показател EBITDA от сегментите на отчитане	18,293	414,491
Коригиран показател EBITDA от всички други сегменти	2,266	2,820
Разходи за амортизация	(18,211)	(20,625)
Обезценка на активи	194	(2,741)
Финансови разходи, нетно	(18,819)	(143,286)
Дял от печалбата на асоциирани дружества	289	851
Печалба (загуба) преди данъци	**(15,988)**	**251,510**

В сумата на приходите от външни клиенти от сегмент Горива на едро през текущата година са включени продажби към най-големия клиент на сегмента в размер на 170,889 хил. лв. (2008: 234,469 хил. лв.).

През 2008 година, приходи в размер на 487,280 хил. лв. са реализирани от сделки с един купувач. Приходите от тези сделки са отразени в сегменти Горива на едро и Горива на дребно и представляват съответно 34% и 19% от приходите към външни клиенти на посочените сегменти. Високата концентрация на приходите от продажби към един клиент е в резултат на сделките по продажба на имоти, машини и съоръжения на Групата (виж също бележка 7).

[19] EBITDA (earnings before interest, tax, depreciation and amortization) – финансов резултат преди нетни финансови разходи, данъци и амортизация.

6. Приходи от продажби

	31 декември 2009 хил. лв.	31 декември 2008 хил. лв.
Стоки	1,000,953	1,351,532
Услуги	14,945	14,104
	1,015,898	**1,365,636**

Приходите от продажба на стоки по видове са, както следва:

	31 декември 2009 хил. лв.	31 декември 2008 хил. лв.
Горива	974,204	1,318,966
Масла и други стоки	26,749	32,566
	1,000,953	**1,351,532**

7. Други приходи

	31 декември 2009 хил. лв.	31 декември 2008 хил. лв.
Печалба от продажба на имоти, машини и съоръжения, в т. ч.	5,782	390,709
Приходи от продажба	*7,585*	*458,964*
Преносна стойност	*(1,803)*	*(53,419)*
Разходи по продажба	-	*(14,836)*
Глоби и неустойки	793	386
Излишъци на активи	779	765
Обезщетения от застрахователи	161	667
Други	1,403	1,302
	8,918	**393,829**

През март 2008 година е подписано предварително споразумение между Групата и трето лице за продажбата на 75 бензиностанции и една петролна база. Продажбата на петролната база, с преносна стойност 8,166 хил. лв., е осъществена през месец април 2008 година като продажната цена е в размер на 158,227 хил. лв. През 2008 година Групата продава на третото лице наличното оборудване във всичките 75 бензиностанции и трансферира правото на собственост върху земята и сградите на 70 бензиностанции с преносна стойност 45,106 хил. лв. В резултат на това в консолидираните финансови отчети за 2008 година са признати приходи от продажба на имоти, машини и съоръжения в размер на 298,998 хил. лв. В сумата на разходите свързани с продажба на имотите, машините и съоръженията са включени 8,200 хил. лв. представляващи адвокатски възнаграждения във връзка с цитираното по-горе предварително споразумение и 3,500 хил. лв. представляващи целеви възнаграждения начислени в полза на ръководния персонал на Групата във връзка с подписването на предварителното споразумение. През 2009 година Групата прехвърля собствеността върху земята и сградите и на останалите 5 бензиностанции. В резултат на това в консолидираните финансови отчети за 2009 година са признати приходи от продажба на имоти, машини и съоръжения в размер на 6,307 хил. лв.

7. Други приходи (продължение)

В допълнение на това, през месец юни 2008 година Ръководството на Групата взема решение за продажбата на 105 нерентабилни бензиностанции. Ръководството на Групата счита, че към този момент активите отговарят на изискванията на МСФО 5 *Нетекущи активи, държани за продажба и преустановени дейности* и са класифицирани като нетекущи активи, държани за продажба. До края на 2008 година 25 от бензиностанциите са продадени, като в резултат на това в консолидираните финансови отчети за 2008 година са признати приходи от продажба на имоти, машини и съоръжения в размер на 1,232 хил. лв. През 2009 година Групата продава още 20 от бензиностанциите, като в резултат на това в консолидираните финансови отчети за 2009 година са признати приходи от продажба на имоти, машини и съоръжения в размер на 887 хил. лв. Към 31 декември 2009 г. Ръководството на Групата извършва преглед на непродадените бензиностанции, в резултат на който преценява, че непродадените бензиностанции вече не отговарят на изискванията на МСФО 5 *Нетекущи активи, държани за продажба и преустановени дейности* за класифицирането им като нетекущи активи, държани за продажба и взема решение за прекласифицирането им в имоти, машини и съоръжения (виж бележка 25).

8. Отчетна стойност на продадени стоки

	31 декември 2009 хил. лв.	31 декември 2008 хил. лв.
Горива	904,864	1,215,336
Масла и други стоки	21,898	26,344
	926,762	**1,241,680**

9. Разходи за материали

	31 декември 2009 хил. лв.	31 декември 2008 хил. лв.
Горива и смазочни материали	2,468	3,187
Електроенергия и отопление	2,616	3,043
Резервни части	842	1,807
Офис консумативи	724	832
Рекламни материали	224	699
Работно облекло	185	294
Вода	122	197
Активи с ниска стойност	86	2,359
Други	250	285
	7,517	**12,703**

10. Разходи за външни услуги

	31 декември 2009 хил. лв.	31 декември 2008 хил. лв.
Такси и комисионни	10,263	14,112
Транспортни разходи	4,997	5,737
Наеми	3,321	3,661
Ремонт и поддръжка	3,218	4,089
Реклама	2,333	3,883
Консултации и обучение	2,318	2,561
Охрана	2,215	2,515
Холдингова такса	1,956	1,956
Софтуерни лицензи	1,636	1,694
Застраховки	1,712	2,607
Комуникации	1,558	1,497
Държавни и общински такси	1,386	1,058
Инкасо	1,044	1,208
Други	1,105	1,455
	39,062	**48,033**

11. Разходи за персонала

	31 декември 2009 хил. лв.	31 декември 2008 хил. лв.
Възнаграждения	18,883	20,539
Социални осигуровки и надбавки	3,967	5,325
	22,850	**25,864**

12. Обезценка

	31 декември 2009 хил. лв.	31 декември 2008 хил. лв.
Обезценка на вземания	55	2
Обезценка на материални запаси	(249)	2,739
Възникнала през годината	-	*2,739*
Обърната през годината	*(249)*	-
	(194)	**2,741**

Към края предходния отчетен период Ръководството на Групата извършва оценка на нетната реализуема стойност на наличните към 31 декември 2008 година материални запаси. В резултат на извършената оценка е призната загуба от обезценка в размер на 2,739 хил. лв. През 2009 година в резултат на повишение на продажните пазарни цени е възстановена загуба от обезценка в размер на 249 хил. лв.

13. Други разходи

	31 декември 2009 хил. лв.	31 декември 2008 хил. лв.
Брак, липси и отписани активи	3,158	3,811
Местни данъци и данъци върху разходите	1,429	2,029
Глоби и неустойки	1,754	1,164
Командировки	494	687
Отписани вземания	433	1,997
Представителни разходи и спонсорство	381	2,117
Загуба от ликвидация на имоти, машини и съоръжения, в т.ч.	199	999
Приходи от продажба	*(235)*	*(38)*
Преносна стойност	*434*	*1,037*
Други	218	1,070
	8,066	**13,874**

14. Финансови приходи и разходи

	31 декември 2009 хил. лв.	31 декември 2008 хил. лв.
Финансови приходи		
Лихви по предоставени заеми	2,940	6,536
Лихви по търговски вземания	658	951
Други приходи от лихви	318	1,598
Печалба от обратно изкупени облигации	-	880
	3,916	***9,965***
Финансови разходи		
Лихви по облигационни заеми	(17,984)	(19,883)
Лихви по получени банкови заеми	(651)	(1,507)
Лихви по финансов лизинг	(337)	(439)
Лихви по получени търговски заеми	(16)	(796)
Лихви по търговски и други задължения	(25)	(2)
Загуба от операции с деривативи, в т.ч.	(1,196)	(126,240)
Загуба от сделки	*(1,401)*	*(132,479)*
Преоценки по справедлива стойност, нетно	*205*	*6,239*
Отрицателни валутни разлики, нетно	(430)	(2,356)
Банкови такси, комисионни и други финансови разходи	(2,096)	(2,028)
	(22,735)	***(153,251)***
Финансови разходи, нетно	**(18,819)**	**(143,286)**

15. Данъчно облагане

Разходът за данък признат в печалбата или загубата включва сумата на текущите разходи за данъци върху печалбата и отсрочените разходи за данъци върху печалбата съгласно изискванията на МСС 12 *Данъци върху дохода*.

	31 декември 2009 хил. лв.	31 декември 2008 хил. лв.
Текущ разход за данък	1,403	21,598
Изменение в отсрочените данъци, в т. ч.	(2,252)	3,729
От признати през годината временни разлики	*809*	*4,944*
От възникнали през годината временни разлики	*(3,120)*	*(842)*
Корекции на временни разлики	*59*	*(373)*
Разход (приход) за данък	**(849)**	**25,327**

Съпоставката между счетоводната печалба и разхода за данък, както и изчисленията на ефективния данъчен процент към 31 декември 2009 и 2008 година са представени в следната таблица:

	31 декември 2009 хил. лв.	31 декември 2008 хил. лв.
Счетоводна печалба (загуба)	(15,988)	251,510
Приложима данъчна ставка	10%	10%
Разход (приход) за данък върху печалбата при приложимата данъчна ставка	(1,599)	25,151
Сводиран данъчен ефект от постоянни разлики	393	386
Данъчен ефект от непризнат през текущата година данъчен актив, възникнал през текущия период	4	11
Данъчен ефект от корекция през текущата година на данъчен актив, възникнал през предходен период	59	-
Данъчен ефект от консолидационни корекции	294	(221)
Разход (приход) за данък	**(849)**	**25,327**
Ефективна данъчна ставка	**-**	**10.07%**

15. Данъчно облагане (продължение)

Отсроченият данъчен актив (пасив), представен в отчета за финансовото състояние, възниква в резултат на начислените данъци върху печалбата върху приспадащи се (облагаеми) временни разлики, ефектът от които е, както следва:

	31 декември 2009		31 декември 2008	
	Временна разлика хил. лв.	Данъчен ефект хил. лв.	Временна разлика хил. лв.	Данъчен ефект хил. лв.
Салдо в началото на годината				
Имоти, машини и съоръжения	(22,603)	(2,260)	(26,289)	(2,628)
Данъчна загуба за пренасяне	2,718	272	32,522	3,252
Начислен неползван отпуск и обезщетения за пенсиониране	2,459	247	2,591	259
Последваща оценка на активи	206	20	2,708	271
Превишение на лихвените плащания	815	81	10,973	1,098
Инвестиции в асоциирани дружества	(16,869)	(1,687)	(16,869)	(1,687)
Обезценка на активи	6,793	680	8,650	865
Други	3,501	350	24	2
	(22,980)	(2,297)	14,310	1,432
Възникнали през годината				
Имоти, машини и съоръжения	(138)	(15)	(798)	(80)
Данъчна загуба за пренасяне	494	49	686	69
Начислен неползван отпуск и обезщетения за пенсиониране	1,062	107	1,181	119
Последваща оценка на активи	-	-	206	20
Превишение на лихвените плащания	29,717	2,972	768	76
Обезценка на активи	9	1	2,864	287
Други	56	6	3,507	351
	31,200	3,120	8,414	842
Признати през годината				
Имоти, машини и съоръжения	735	73	4,484	448
Данъчна загуба за пренасяне	(1,981)	(198)	(30,490)	(3,049)
Начислен неползван отпуск и обезщетения за пенсиониране	(1,434)	(144)	(1,313)	(131)
Последваща оценка на активи	(206)	(20)	(6,444)	(644)
Превишение на лихвените плащания	-	-	(10,926)	(1,093)
Обезценка на активи	(2,695)	(270)	(4,721)	(472)
Други	(2,505)	(250)	(30)	(3)
	(8,086)	(809)	(49,440)	(4,944)
Корекции				
Имоти, машини и съоръжения	(588)	(59)	-	-
Последваща оценка на активи	-	-	3,736	373
	(588)	(59)	3,736	373
Салдо в края на годината				
Имоти, машини и съоръжения	(22,594)	(2,261)	(22,603)	(2,260)
Данъчна загуба за пренасяне	1,231	123	2,718	272
Начислен неползван отпуск и обезщетения за пенсиониране	2,087	210	2,459	247
Последваща оценка на активи	-	-	206	20
Превишение на лихвените плащания	30,532	3,053	815	81
Инвестиции в асоциирани дружества	(16,869)	(1,687)	(16,869)	(1,687)
Обезценка на активи	4,107	411	6,793	680
Други	1,052	106	3,501	350
	(454)	(45)	(22,980)	(2,297)

16. Имоти, машини, съоръжения и нематериални активи

	Земи	Сгради	Машини и съоръжения	Трансп. средства	Други активи	Активи в процес на изграждане	Немат. активи	Общо
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Отчетна стойност								
Салдо на 1 януари 2008	**44,505**	**63,829**	**172,252**	**20,935**	**19,789**	**16,525**	**2,978**	**340,813**
Придобити	1,954	1,086	3,739	5,110	211	26,497	160	38,757
Трансфери	423	7,410	22,590	-	1,290	(31,713)	-	-
Трансфери към активи, държани за продажба	(8,959)	(17,336)	(56,565)	-	(8,632)	-	(195)	(91,687)
Излезли	(22)	(8,486)	(6,749)	(961)	(1,113)	(1,696)	(1,140)	(20,167)
Салдо на 31 декември 2008	**37,901**	**46,503**	**135,267**	**25,084**	**11,545**	**9,613**	**1,803**	**267,716**
Придобити	76	662	1,559	158	638	13,961	683	17,737
Трансфери	-	2,817	9,370	71	1,460	(13,648)	(70)	-
Трансфери от активи, държани за продажба	1,027	908	2,601	-	151	-	6	4,693
Излезли	(149)	(256)	(1,436)	(561)	(266)	(145)	(7)	(2,820)
Салдо на 31 декември 2009	**38,855**	**50,634**	**147,361**	**24,752**	**13,528**	**9,781**	**2,415**	**287,326**
Натрупана амортизация								
Салдо на 1 януари 2008	**-**	**31,395**	**71,092**	**11,441**	**14,744**	**-**	**1,763**	**130,435**
Начислена	-	1,358	11,416	5,177	1,955	-	719	20,625
Трансфери към активи, държани за продажба	-	(7,090)	(18,949)	-	(8,488)	-	(82)	(34,609)
Изписана през годината	-	(7,655)	(6,110)	(730)	(778)	-	(800)	(16,073)
Салдо на 31 декември 2008	**-**	**18,008**	**57,449**	**15,888**	**7,433**	**-**	**1,600**	**100,378**
Начислена	-	1,470	12,534	2,724	1,381	-	102	18,211
Трансфери	-	-	-	19	-	-	(19)	-
Трансфери от активи, държани за продажба	-	536	1,613	-	151	-	6	2,306
Изписана през годината	-	(126)	(881)	(515)	(217)	-	(3)	(1,742)
Салдо на 31 декември 2009	**-**	**19,888**	**70,715**	**18,116**	**8,748**	**-**	**1,686**	**119,153**
Преносна стойност към 1 януари 2008	**44,505**	**32,434**	**101,160**	**9,494**	**5,045**	**16,525**	**1,215**	**210,378**
Преносна стойност към 31 декември 2008	**37,901**	**28,495**	**77,818**	**9,196**	**4,112**	**9,613**	**203**	**167,338**
Преносна стойност към 31 декември 2009	**38,855**	**30,746**	**76,646**	**6,636**	**4,780**	**9,781**	**729**	**168,173**

16. Имоти, машини, съоръжения и нематериални активи (продължение)

Активите в процес на изграждане включват основно разходи, извършени във връзка със строителство на търговски обекти по програма „Универсал".

Към 31 декември 2009 земи и сгради с преносна стойност 5,595 хил. лв. са ипотекирани като обезпечения по банкови и търговски заеми на Групата, Контролиращото дружество и други свързани лица (виж също бележка 38.2).

Транспортни средства с преносна стойност 5,837 хил. лв.(2008: 4,524 хил. лв.) са придобити по договори за финансов лизинг.

17. Инвестиции в асоциирани дружества

Към 31 декември 2009 и 2008 година Групата отчита като инвестиция в асоциирани дружества притежанието на 36.92% от капитала на Еврокапитал България АД.

	31 декември 2009 хил. лв.	31 декември 2008 хил. лв.
Инвестиция в началото на годината	**15,776**	**14,925**
Дял на Групата в печалбата на асоциираното дружество	289	851
Дял от разпределени дивиденти от асоциираното дружество	(766)	-
Инвестиция в края на годината	**15,299**	**15,776**

Общите стойности на активите, пасивите, приходите и финансовите резултати на асоциираните дружества към 31 декември 2009 и 2008 година са, както следва:

	31 декември 2009 хил. лв.	31 декември 2008 хил. лв.
Активи	92,829	94,899
Пасиви	(30,641)	(31,419)
Нетни активи	62,188	63,480
Приходи	5,779	4,632
Печалба за годината	782	2,305
Дял на Групата в печалбата на асоциираното дружество	289	851

18. Инвестиции в други дружества

Към 31 декември 2009 и 2008 година Групата притежава 6.92% от капитала на Капитал 3000 АД. Инвестицията в Капитал 3000 АД е напълно обезценена в предходни отчетни периоди.

19. Репутация

Репутацията към 31 декември 2009 и 2008 година с преносна стойност в размер на 18,297 хил. лв. е възникнала при придобиването на дъщерното дружество Нафтекс Петрол ЕООД.

Преглед за обезценка на преносната стойност на репутацията, възникнала при придобиването на Нафтекс Петрол ЕООД, е извършен към 31 декември 2009 година като е използвана методиката на дисконтираните нетни парични потоци. Методиката се базира на актуални прогнозни нетни парични потоци, изготвени от Ръководството на дъщерното дружество за четиригодишен период след 31 декември 2009 година. Използвано е допускането, че нетни парични потоци след последния прогнозиран период ще бъдат константни. Използваната норма на дисконтиране 12% е изчислена като средно претеглена цена на капитала на дъщерното дружество. Тъй като в резултат на приложената методика стойността на инвестицията в дъщерното дружество надвишава общата сума на нетните активи и репутацията към 31 декември 2009 година, репутацията не е обезценена.

20. Вземания по лихвени заеми

	31 декември 2009 хил. лв.	31 декември 2008 хил. лв.
Дългосрочни заеми		
Лихвени заеми към свързани лица	21,034	28,922
	21,034	**28,922**
Краткосрочни заеми		
Лихвени заеми и депозити към свързани лица	35,910	7,938
Лихвени заеми на несвързани лица	51	51
	35,961	**7,989**
	56,995	**36,911**

Вземанията по лихвени заеми, предоставени на свързани лица са оповестени в бележка 37.

21. Други дългосрочни вземания

Другите дългосрочни вземания към 31 декември 2008 година представляват платен, във връзка със сключени договори за лизинг на транспортни средства, от Групата гаранционен депозит в размер на 274 хил. лв.

22. Материални запаси

	31 декември 2009 хил. лв.	31 декември 2008 хил. лв.
Стоки, в т.ч.	53,137	42,402
Горива	*45,358*	*35,339*
Масла и други стоки	*7,779*	*7,063*
Материали	2,765	3,510
	55,902	**45,912**

Наличните към 31 декември 2009 година горива служат като обезпечение по усвоени от Групата банкови заеми (виж също бележка 28).

23. Търговски и други вземания

	31 декември 2009 хил. лв.	31 декември 2008 хил. лв.
Вземания от клиенти, в т.ч.	61,342	63,950
Първоначална стойност	*63,446*	*66,046*
Начислена обезценка	*(2,104)*	*(2,096)*
Вземания от свързани лица	5,742	3,276
Гаранции за участия в търгове	3,844	3,057
Съдебни и присъдени вземания	2,904	1,350
Първоначална стойност	2,921	1,366
Начислена обезценка	(17)	(16)
Предоставени аванси	994	957
Данъци за възстановяване, в т.ч.	281	2,485
Данък добавена стойност	*277*	*1,187*
Други данъци	*4*	*1,298*
Други	3,139	2,330
	78,246	**77,405**

Вземанията от свързани лица са оповестени в бележка 37.

В салдото на търговските и други вземания са включени вземания на стойност 31,289 хил. лв. (2008: 27,910 хил. лв.), които са просрочени към датата на настоящите финансови отчети. Групата не разполага с обезпечения за тези вземания, тъй като няма значителна промяна в качеството на кредитоспособността на контрагентите и те все още се считат за възстановими.

23. Търговски и други вземания (продължение)

Възрастов анализ на просрочените, но необезценени вземания е представен в таблицата по-долу:

	31 декември 2009 хил. лв.	31 декември 2008 хил. лв.
До 30 дни	8,333	8,405
31 - 120 дни	4,775	8,420
121 - 210 дни	2,534	1,418
Над 211 дни	15,647	9,667
	31,289	**27,910**

Групата счита, че просрочените вземания са възстановими, тъй като към датата, на която настоящите консолидирани финансови отчети са одобрени за издаване, около 33% от тях са изплатени.

Към 31 декември 2009 година дружество от Групата има вземания в размер на 39,479 хил. лв., които са предоставени като обезпечение по усвоени банкови заеми (виж също бележка 28).

Групата счита, че преносната стойност на търговските и други вземания не се различава съществено от тяхната справедлива стойност към 31 декември 2009 и 2008 година.

24. Парични средства

	31 декември 2009 хил. лв.	31 декември 2008 хил. лв.
Парични средства по банкови сметки	13,890	5,163
Пари на път	4,085	4,631
Парични средства в брой	143	220
Парични средства по отчет за паричните потоци	**18,118**	**10,014**
Блокирани парични средства	431	13,304
Парични средства по отчет за финансовото състояние	**18,549**	**23,318**

Като блокирани парични средства към 31 декември 2009 година са представени парични средства в размер на 45 хил. лв., служещи за обезпечение на задължение за акциз и банкови гаранции.

Като блокирани парични средства към 31 декември 2008 година са представени основно парични средства в размер на 12,872 хил. лв., служещи за обезпечение на задължение за акциз, както и маржин депозити по сделки с деривативи и банкови гаранции.

Парите на път представляват парични средства, инкасирани от търговските обекти към края на отчетния период, но реално постъпващи по сметки на Групата в началото на следващия отчетен период.

25. Нетекущи активи, държани за продажба

	Земи	Сгради	Машини и съоръжения	Други активи	ДНА	Общо
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Салдо на 1 януари 2008	-	-	-	-	-	-
Трансфери от имоти, машини, съоръжения и нематериални активи	8,959	10,246	37,616	144	113	57,078
Излезли	(7,242)	(9,395)	(36,377)	(144)	(113)	(53,271)
Салдо на 31 декември 2008	**1,717**	**851**	**1,239**	**-**	**-**	**3,807**
Трансфери към имоти, машини и съоръжения	(1,027)	(372)	(988)	-		(2,387)
Излезли	(690)	(479)	(251)	-	-	(1,420)
Салдо на 31 декември 2009	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**

На 9 юни 2008 година Ръководството на Групата взема решение за продажбата на 105 нерентабилни бензиностанции. Ръководството на Групата счита, че към този момент активите отговарят на изискванията на МСФО 5 *Нетекущи активи, държани за продажба и преустановени дейности* и са класифицирани като нетекущи активи, държани за продажба. До края на отчетния период Групата продава 45 от бензиностанциите (виж също бележка 7). Към 31 декември 2009 г. Ръководството на Групата извършва преглед на непродадените 60 бензиностанции, в резултат на който преценява, че непродадените бензиностанции вече не отговарят на изискванията на МСФО 5 *Нетекущи активи, държани за продажба и преустановени дейности* за класифицирането им като нетекущи активи, държащи за продажба и взема решение за прекласифицирането им в имоти, машини и съоръжения.